

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อหาความสัมพันธ์ทางด้านองค์ประกอบและคุณลักษณะ ระหว่างกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา กับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบสปา และเพื่อหาความสัมพันธ์ ทางด้านที่ว่าง (Space) ระหว่างกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนากับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นดังนี้

4.1 กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์ ทางด้านองค์ประกอบและคุณลักษณะ กับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบสปา

4.2 ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

4.3 ที่ว่าง (Space) ทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

4.1 กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์ทางด้านองค์ประกอบและคุณลักษณะ กับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบสปา

4.1.1 กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์ทางด้านองค์ประกอบ (การรับรู้สัมผัสทั้ง 5) กับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบสปา

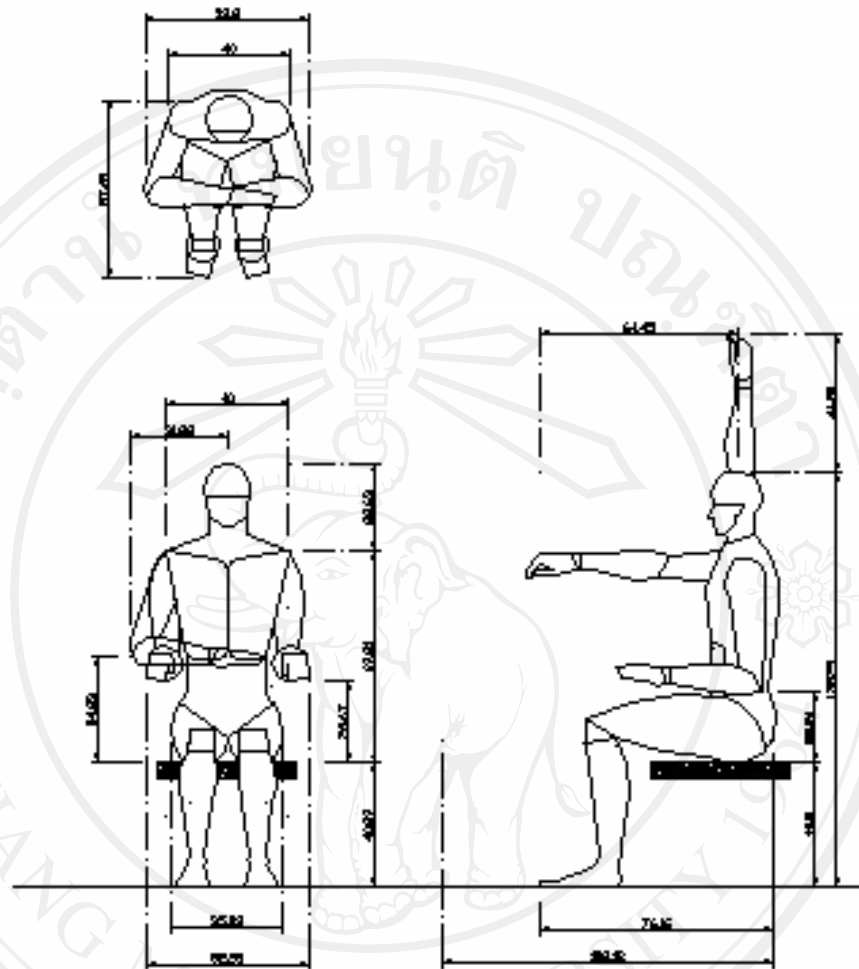
จากตารางที่ 3.6 พบว่า กลุ่มที่ 1 การใช้สมุนไพร, การอบสมุนไพร สัมพันธ์มากที่สุดกับกลิ่น สัมพันธ์ปานกลางกับรูป สัมผัส สัมพันธ์น้อยกับรส และไม่สัมพันธ์กับเสียงกลุ่มที่ 2 การนวดทั่วไป, การนวดจุดเส้นเอ็นต่างๆ, การตอกเส้น สัมพันธ์มากที่สุดกับสัมผัส สัมพันธ์มากกับรูป สัมพันธ์ปานกลางกับกลิ่น สัมพันธ์น้อยกับเสียง และไม่สัมพันธ์กับรส และกลุ่มที่ 3 การนวดบำบัดด้วยความร้อน, การเหยียบเหล็กแดง (การย่างาง) สัมพันธ์มากที่สุดกับสัมผัส สัมพันธ์มากกับรูป สัมพันธ์น้อยกับ กลิ่น ไม่สัมพันธ์กับรส และเสียง

4.1.2 กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์ทางด้านคุณลักษณะ กับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบสปา

จากตารางที่ 3.7 พบว่า กลุ่มที่ 1 การใช้สมุนไพร, การอบสมุนไพร สัมพันธ์มากที่สุดกับ การนวด, การนวดน้ำมัน การขัดผิว, การประคบสมุนไพร และการบำบัดด้วยความร้อน สัมพันธ์ปานกลางกับการบำบัดด้วยน้ำ กลุ่มที่ 2 การนวดทั่วไป, การนวดจุดเส้นเอ็น ต่างๆ, การตอกเส้น สัมพันธ์มากที่สุดกับ การนวด, การนวดน้ำมัน ไม่สัมพันธ์กับ การขัดผิว, การประคบสมุนไพร การบำบัดด้วยน้ำ และการบำบัดด้วยความร้อน กลุ่มที่ 3 การนวดบำบัดด้วยความร้อน, การเหยียบเหล็กแดง (การยำขาง) สัมพันธ์มากที่สุดกับ การบำบัดด้วยความร้อน สัมพันธ์ปานกลางกับการนวด, การนวดน้ำมัน ไม่สัมพันธ์กับการขัดผิว, การประคบสมุนไพร และการบำบัดด้วยน้ำ

4.1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ของที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ประกอบด้วยการใช้สมุนไพร,การอบสมุนไพรการนวดทั่วไป, การนวดจุดเส้นเอ็น ต่างๆ และการนวดบำบัดด้วยความร้อน ดังต่อไปนี้

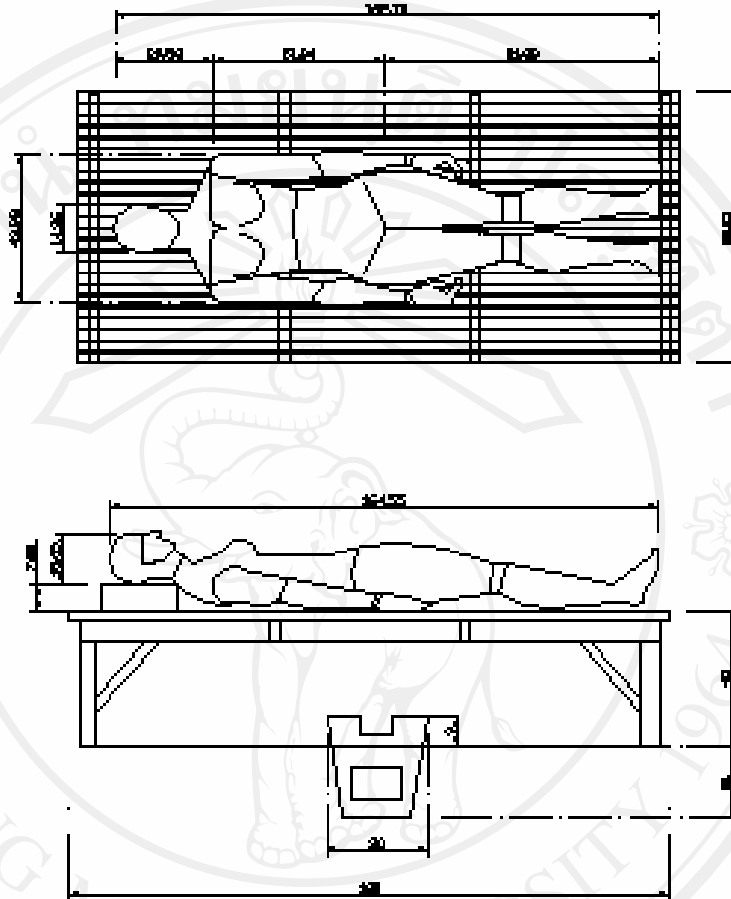
4.1.3.1 กิจกรรมการใช้สุมุนไฟร, การอบสุมุนไฟร

รูปที่ 23 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการใช้สุมุนไฟร, การอบสุมุนไฟร
ตารางที่ 4.1 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการใช้สุมุนไฟร, การอบสุมุนไฟร

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงเอื้อมมือขึ้นข้างบน	186.11	201.55	217.45
ความสูงนั่ง	77.56	83.99	90.62
ความยาวของขาเหยียดตรง	92.83	100.53	108.46
ความกว้างของที่นั่ง	33.51	36.29	39.15
ระยะเอื้อมแขนไปข้างหน้า	72.81	78.85	85.07

4.1.3.2 กิจกรรมการอบสมุนไพร แบบการนอนแคร์

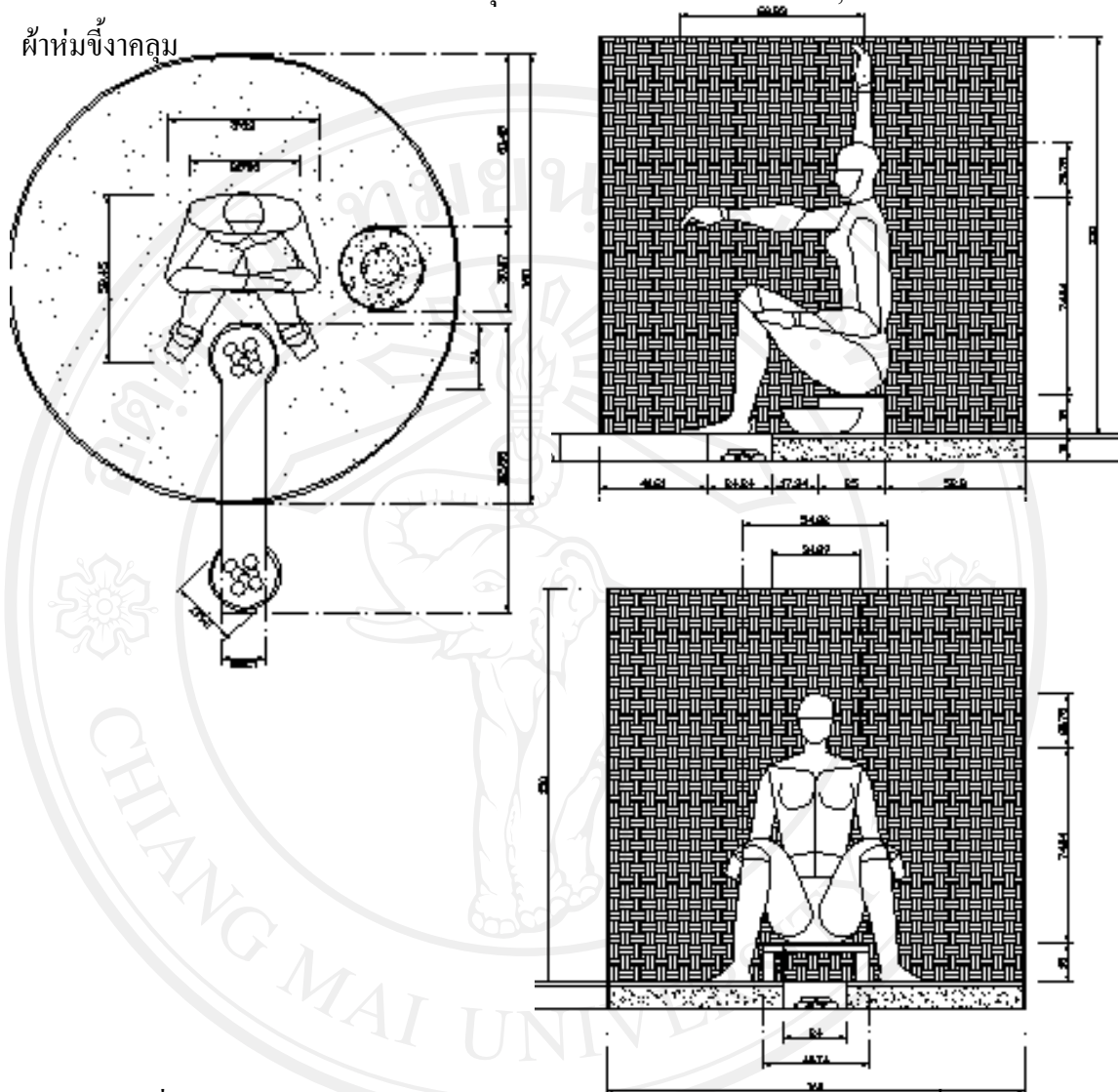
รูปที่ 24 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบการนอนแคร์, การอยู่ไฟของผู้หญิงหลังคลอดบุตร (แม่กำเดื่อน)

ตารางที่ 4.2 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบการนอนแคร์

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงยื่น (SH)	148.30	160.60	173.27
ความสูงระดับไหล่	122.64	132.81	143.29
ความยาวของขาเหยียดตรง	92.83	100.53	108.46
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.1.3.3 กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบชั่วคราว โดยใช้สาด, เลื่อแห้งกับ

ผ้าห่มขี้จิ้งจก

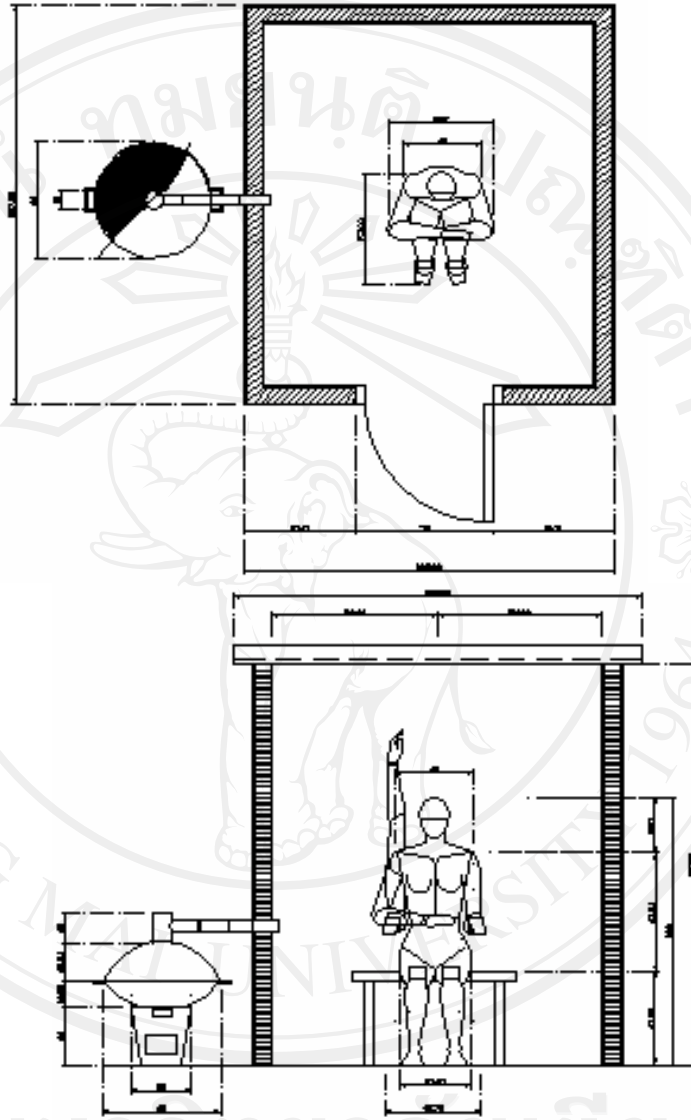

รูปที่ 25 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบชั่วคราว โดยใช้ สาดแห้งกับผ้าห่มขี้จิ้งจก

ตารางที่ 4.3 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบชั่วคราว

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงเอื้อมมือขึ้นข้างบน	186.11	201.55	217.45
ความสูงนั่ง	77.56	83.99	90.62
ความสูงระดับที่นั่งถึงระดับไหล่	52.49	56.85	61.33
ความกว้างของที่นั่ง	33.51	36.29	39.15
ระยะเอื้อมแขนไปข้างหน้า	72.81	78.85	85.07
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.1.3.4 กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบกึ่งถาวร โดยใช้ทำห้องก่ออิฐฉาบปูน
ด้านบนใช้แผ่นไม้ไผ่สาน ฉาบด้วยดินเหนียวผสมเกลบ

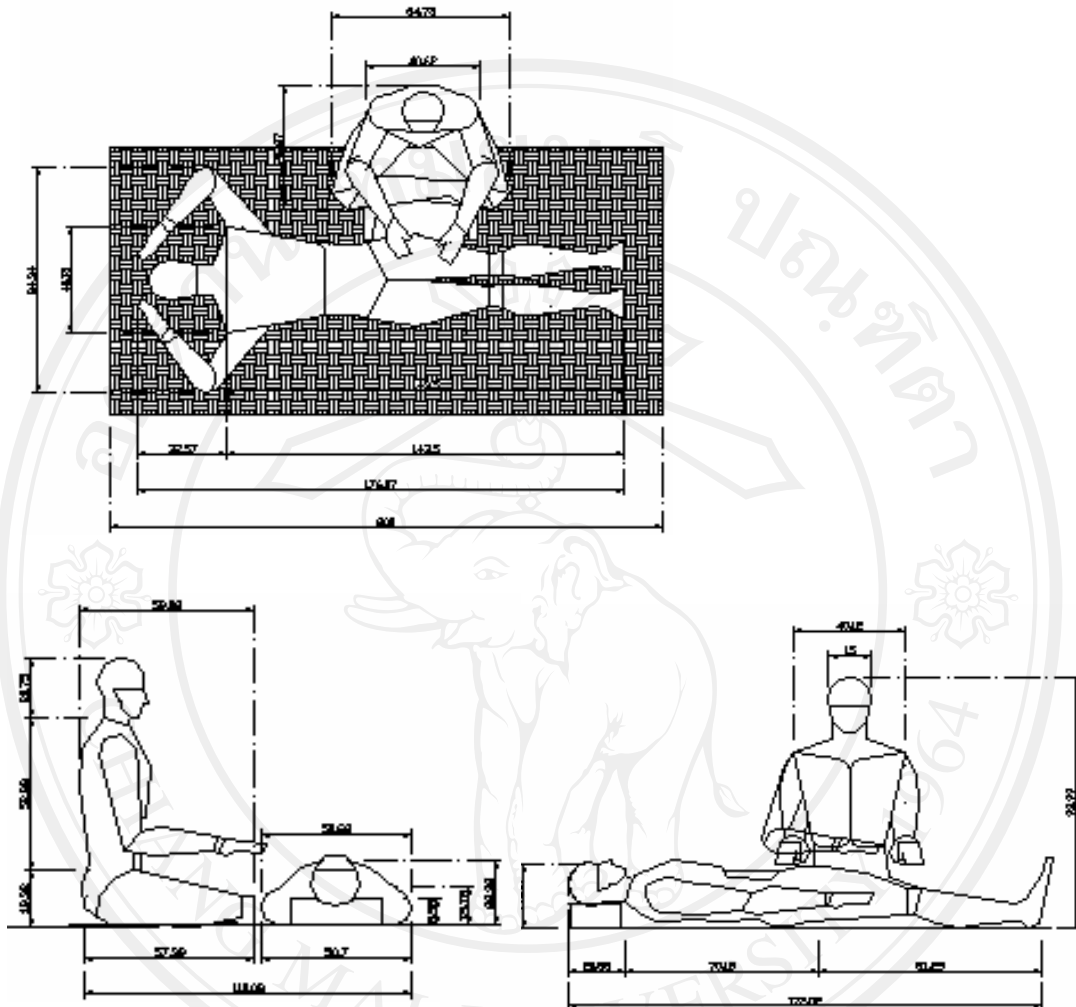

รูปที่ 26 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบกึ่งถาวร

ตารางที่ 4.4 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการอบสมุนไพรแบบกึ่งถาวร

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงนั่ง	77.56	83.99	90.62
ความสูงระดับที่นั่งถึงระดับไหล่	52.49	56.85	61.33
ความกว้างของที่นั่ง	33.51	36.29	39.15
ระยะเอื้อมแขนไปข้างหน้า	72.81	78.85	85.07
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.1.3.5 กิจกรรมการนวดทั่วไป

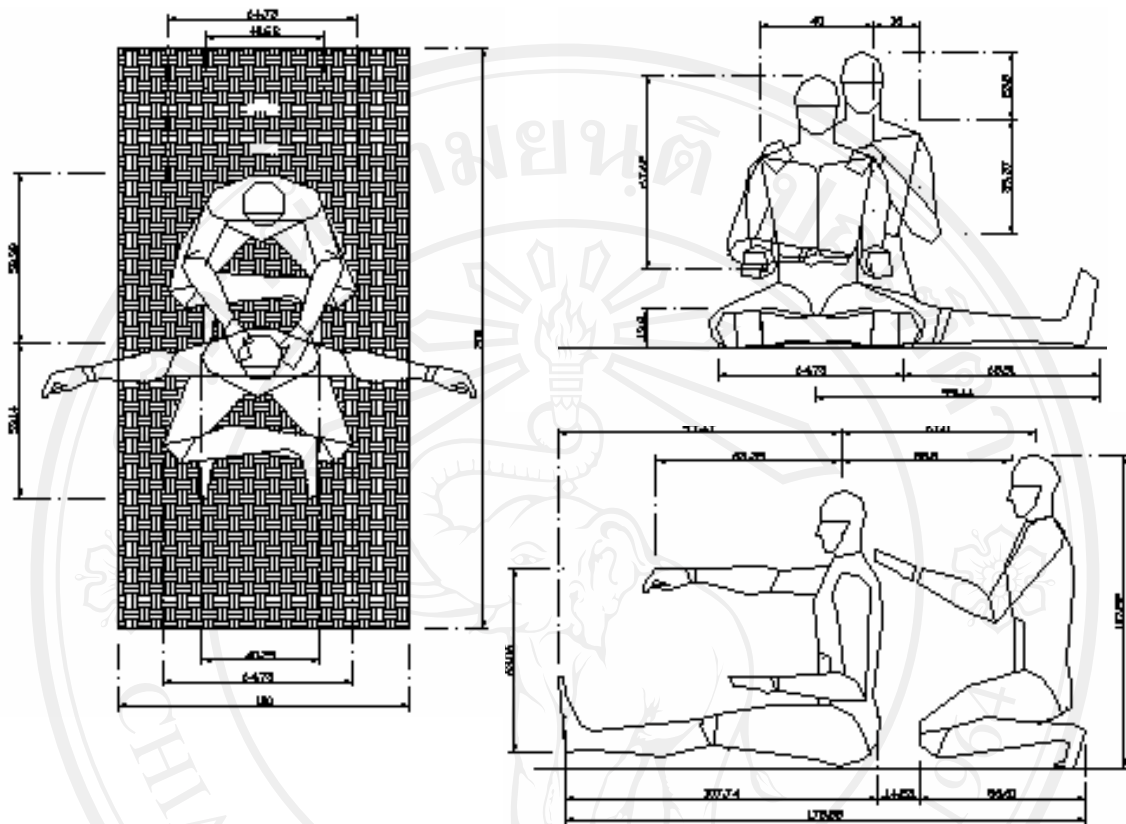

รูปที่ 27 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการนวดทั่วไป

ตารางที่ 4.5 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการนวดทั่วไป

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงยื่น (SH)	148.30	160.60	173.27
ความสูงระดับไหล่	122.64	132.81	143.29
ความสูงเอื้อมมือขึ้นข้างบน	186.11	201.55	217.45
ความสูงนั่ง	77.56	83.99	90.62
ความสูงระดับที่นั่งถึงระดับไหล่	52.49	56.85	61.33
ความยาวของขาเหยียดตรง	92.83	100.53	108.46
ความกว้างของที่นั่ง	33.51	36.29	39.15
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.1.3.6 กิจกรรมการนวดจุดเส้นเอ็น ต่างๆ

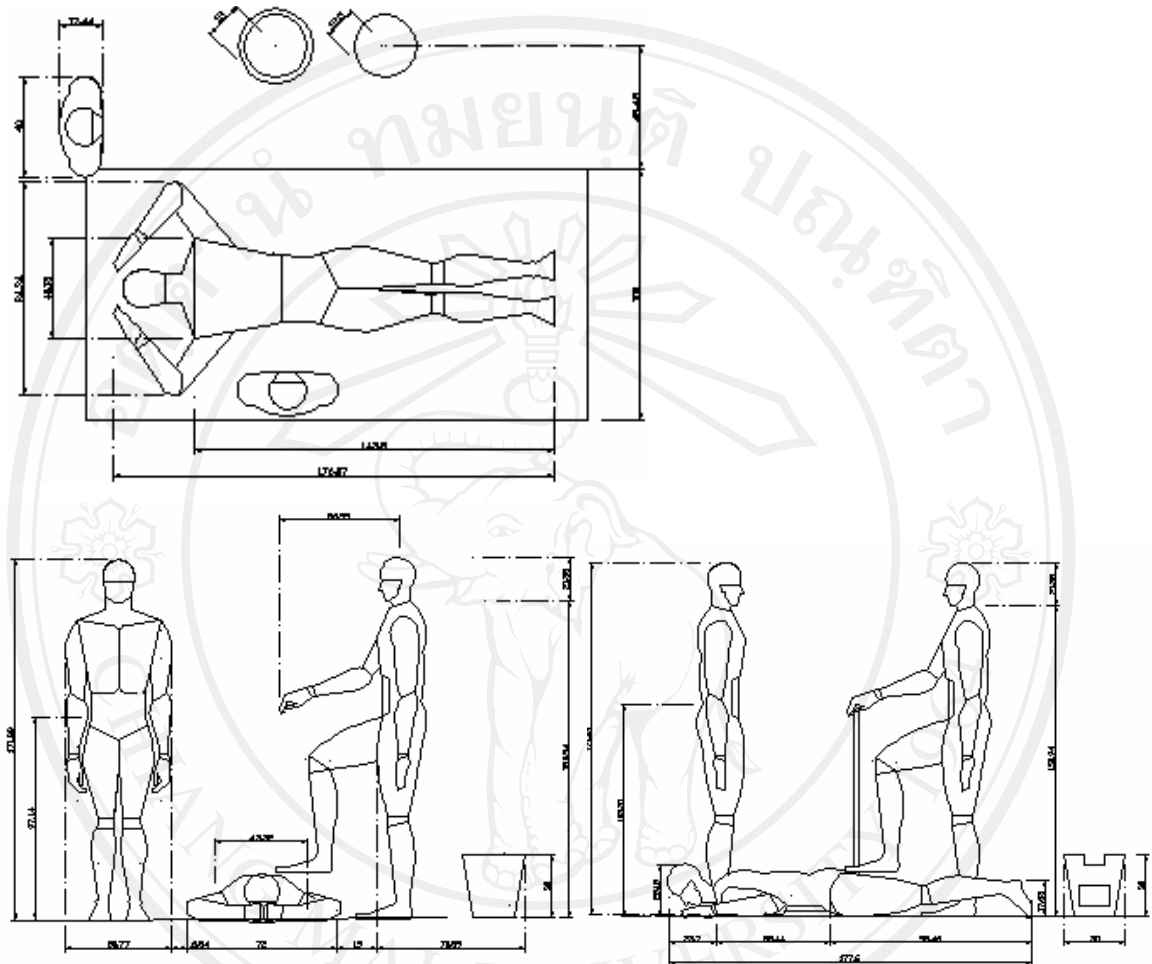

รูปที่ 28 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการนวดจุดเส้นเอ็น ต่างๆ ในการบำบัด
สุขภาพแบบล้านนา

ตารางที่ 4.6 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการนวดจุดเส้นเอ็น ต่างๆ

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงนั่ง	77.56	83.99	90.62
ความสูงระดับที่นั่งถึงระดับไหล่	52.49	56.85	61.33
ความยาวของขาเหยียดตรง	92.83	100.53	108.46
ความกว้างของที่นั่ง	33.51	36.29	39.15
ระยะเอื้อมแขนไปข้างหน้า	72.81	78.85	85.07
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.1.3.7 การนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบย่ำข้าง (การเหยียบเหล็กแดง)

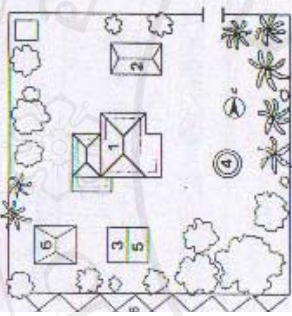

รูปที่ 29 แสดงการกำหนด ระยะ, สัดส่วน กิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบย่ำข้าง ตารางที่ 4.7 แสดงมิติส่วนต่างๆ ของร่างกาย กิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อน

มิติของส่วนต่างๆของร่างกาย (Dimension)	ความสูงยื่น ต่ำสุด	ความสูงยื่น เฉลี่ย	ความสูงยื่น สูงสุด
ความสูงยื่น (SH)	148.30	160.60	173.27
ความสูงระดับสายตา	138.36	149.83	161.66
ความสูงระดับไหล่	122.64	132.81	143.29
ความสูงเอื้อมมือขึ้นข้างบน	186.11	201.55	217.45
ความยาวของขาเหยียดตรง	92.83	100.53	108.46
ระยะเอื้อมแขนไปข้างหน้า	72.81	78.85	85.07
ความกว้างกางแขน	151.56	164.13	177.08

4.2 ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

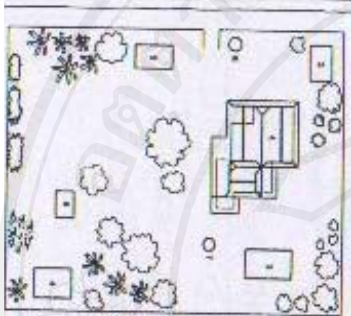

4.2.1 การรวบรวมข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ ด้วยการสำรวจทางกายภาพจากภาพถ่าย การสำรวจจริงวัดและจัดทำรายละเอียดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 10 หลัง ตารางที่ 4.8 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน นายถวิล บุญยানা

เรือนที่ 01.	บ้านนายถวิล บุญยানা อายุ 45 ปี บ้านเลขที่ 10 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนองแห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่
 <p>1. ตัวเรือน 4.บ่อน้ำ 2. หลอดข้าว 5.ส้วม 3. ต่อมอาบน้ำ 6.โรงวัว</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.9 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน
นายเป็ง พิไล

เรือนที่ 02.	บ้านนายเป็ง พิไล บ้านเลขที่ 11 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนอง แห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่
 <p>1. ตัวเรือน 4.บ่อน้ำ 2. หลองข้าว 5.ส้วม 3.โรงวัว</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.10 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่ บ้าน
นายอินปิ่น บัวมะลิ

เรือนที่ 03.	บ้านนายอินปิ่น บัวมะลิ บ้านเลขที่ 36 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2498
 <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวเรือน 2. หลงข้าว 3. ต่อมอบน้ำ 4. บ่อน้ำ 5. ส้วม 6. โรงวัว 	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน</p>

ตารางที่ 4.11 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน
นายบุญมี บัวหนา

เรือนที่ 04.	บ้านนายบุญมี บัวหนา อายุ 61 ปี บ้านเลขที่ 39 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ เรือนสร้างเสร็จ พ.ศ. 2502
 <p>1. ช่าง 5.บ่อน้ำ 2. ตัวเรือน 6. ส้วม 3. หลองข้าว 4. ต่อมอาบน้ำ</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

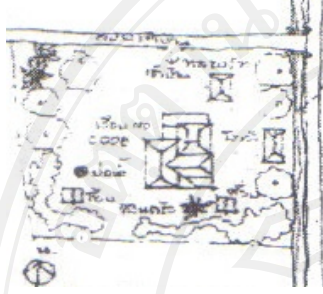

ตารางที่ 4.12 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย

เรือนที่ 05.	บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย อายุ 55ปี บ้านเลขที่ 4 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ เรือนสร้างเสร็จ พ.ศ. 2496
 <p>1. ข่าง 5. ต่อมอาบน้ำ 2. ตัวเรือน 6. ส้วม 3. หลองข้าว 4. บ่อน้ำ</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.13 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว

เรือนที่ 06.	บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว บ้านเลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 <p>1. ช่าง 5. บ่อน้ำ 2. ตัวเรือน 6. ส้วม 3. หลอดข้าว 7. โรงวัว 4. ต่อมอาบน้ำ 8. สวนอี</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.14 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน
นายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว

เรือนที่ 07.	บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว บ้านเลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่าง 2. ตัวเรือน 3. หลองข้าว 4. ต่อมอาบน้ำ 5. บ่อน้ำ 6. ส้วม 7. โรงวัว 8. สวนอี 	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.15 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน
นายปิ่น ไบวุฒิ

เรือนที่ 08.	บ้านนายปิ่น ไบวุฒิ บ้านเลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วง 2. ตัวเรือน 3. หลองข้าว 4. ต่อมอาบน้ำ 5. บ่อน้ำ 6. ส้วม 7. โรงวัว 8. สวนอี 	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.16 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้าน
นายมนต์ ศรีคำมา

เรือนที่ 09.	บ้านนายมนต์ ศรีคำมา บ้านเลขที่ 14 หมู่ 6 บ.สันอู๋ม ต.เชิงคอย อ.คอย สะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ อายุเรือน 46 ปี
 <p>ผังบริเวณ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เรือนที่ศึกษา 2. หลองข้าว (โรง) 3. ท้อมน้ำ 4. บ่อน้ำ 5. ส้วม 6. เรือนช้างเค็ด <p>1. ตัวเรือน 4. บ่อน้ำ 2. หลองข้าว 5. ส้วม 3. ท้อมอาบน้ำ 6. โรงวัว</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

ตารางที่ 4.17 การรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ บ้านนางแก้ว สายไฮคำ

เรือนที่ 10.	บ้านนางแก้ว สายไฮคำ บ้านเลขที่ 9 ม.1 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต. เจริญคอย อ.คอยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่
 <p>1. ตัวเรือน 4.บ่อน้ำ 2. หลองข้าว 5.ส้วม 3. ต่อมอาบน้ำ 6.โรงวัว</p>	<p>ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>
	<p>ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น</p>

4.2.2 การจำแนกประเภทข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน ด้วยการเปรียบเทียบรูปแบบทางกายภาพหาลักษณะร่วมที่คล้ายกัน จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 10 หลัง ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.18 การจำแนกลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน

1). เรือนไม้พื้น ดิน	ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน
- เรือนจั่วเดี่ยว	
- เรือนจั่วแฝด	

2) หลวงข้าว	ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน
- หลังคาทรงจั่ว	
- หลังคาทรงจั่วครอบ บ้านยา,	

3) ส่วนประกอบ ของ
เรือนที่ทำการศึกษ

ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน

- ใต้ถุน

- บ้านไค

ตารางที่ 4.19 การจำแนกลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในบริเวณของเรือนพื้นดิน	ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน			
- ช่วง (ลาน)หน้าบ้าน				
- ช่วง (ลาน)หลังบ้าน				

ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน

- ป่อน้ำ

- ป่อน้ำ (มีหลังคาคลุม)

	ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน
<p>- ที่อาบน้ำ (ตอมน้ำ) ที่ไม่ได้ใช้แล้ว</p>	
<p>- ที่อาบน้ำ (ตอมน้ำ) ปัจจุบันยังใช้อยู่</p>	

	ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน			
- สวนครัว (สวนอี)				
- โรงตำข้าว (โส่งมอ), โรงวัว (ผางวัว)				
- ห้องส้วม				

	ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน
- ศาลเจ้าที่ (หอเจ้าที่, หอผีปู่ย่า)	
- อื่นๆ	

2) สภาพแวดล้อมทาง กายภาพภายนอกฝั่ง บริเวณ ทั่วไป	ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- เหมือง, ฝาย	
- ทุ่งนา ฯลฯ	

4.2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ ที่ใช้ทำการศึกษารวม 10 หลัง ก่อนทำการวิเคราะห์ได้พิจารณาจัดกลุ่มสภาพแวดล้อมทางกายภาพเรือนพื้นถิ่น ประกอบไปด้วย ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น โดยการพิจารณาคูสมบัติด้านต่างๆ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

4.2.3.1 การจำแนกประเภทรูปแบบ ของเรือนพื้นถิ่น ออกเป็นกลุ่มตามลักษณะรูปทรงภายนอกที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ เรือนจั่วเดี่ยว เรือนจั่วแฝด หลอดข้าว และส่วนประกอบทางกายภาพต่างๆ เช่น ใต้ถุน โถงบันได ฯ

4.2.3.2 การพิจารณาสัดส่วนของเรือนพื้นถิ่นรูปแบบต่างๆ

4.2.3.3 การจำแนก ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยรอบของเรือนพื้นถิ่น ออกเป็นกลุ่มตามลักษณะรูปทรงภายนอกที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ข่วง คอกสัตว์ ไร่่มอง บ่อน้ำ ตอมน้ำ ห้องส้วม ฯ

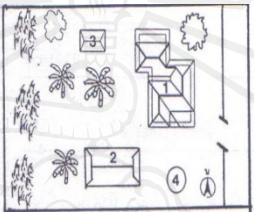

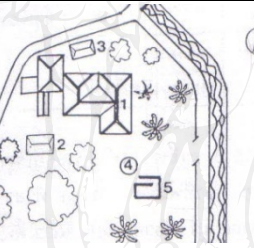

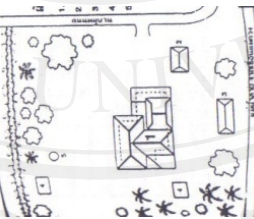

4.2.3.4 การพิจารณาส่วนประกอบลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นรูปแบบต่างๆ

4.2.3.5 การวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณของเรือน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยวิเคราะห์จากการจัดวางผังขององค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน เพื่อสรุปหารูปแบบสำหรับการวางผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

4.2.3.1 การจำแนกประเภทเรือนพื้นดิน ออกเป็นกลุ่มตามลักษณะรูปทรง ภายนอกที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ เรือนจั่วเดี่ยว เรือนจั่วแฝด หล่องข้าว และส่วนประกอบทางกายภาพ ต่างๆ เช่น ใต้ถุน โถงบันได ฯ

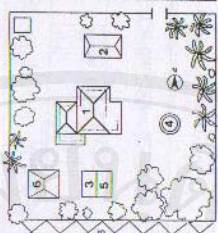

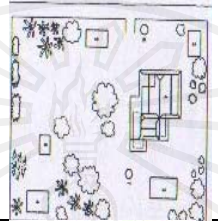

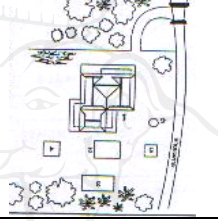

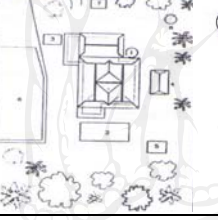

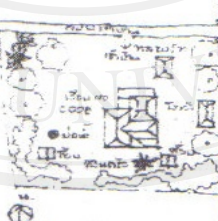

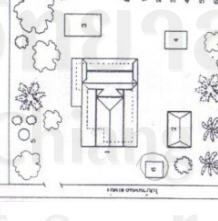

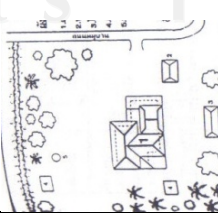

1). เรือนจั่วเดี่ยว จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเรือนไม้พื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีเรือนจั่วเดี่ยวจำนวน 3 เรือนหรือร้อยละ 30 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.20 การจำแนกประเภทรูปแบบของเรือนจั่วเดี่ยว จากกลุ่มเรือนที่ใช้ในการศึกษา

เรือนจั่วเดี่ยวที่ทำการศึกษา	ผังบริเวณ	รูปทรงหลังคา
บ้านนายเป็ง พิไล เลขที่ 11 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย เลขที่ 4 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอดอย สะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายปิ่น ไบวุฒิ เลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
สรุป พบว่ามีเรือนจั่วเดี่ยว จำนวน 3 เรือน	เท่ากับ ร้อยละ 30 ของเรือนที่ทำการศึกษทั้งหมด	

2). เรือนจั่วแฝด จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเรือนไม้พื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีเรือนจั่วแฝดจำนวน 7 เรือนหรือร้อยละ 70 ของทั้งหมด

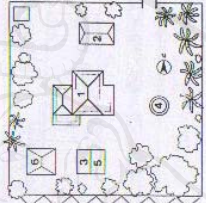

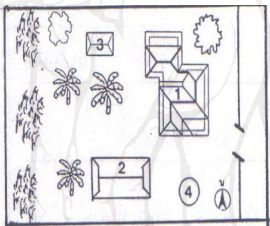

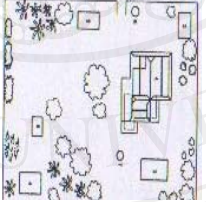

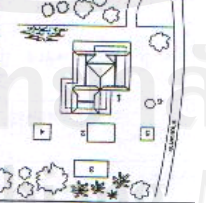

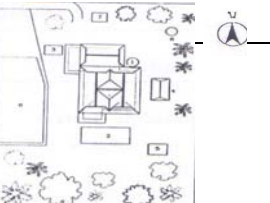

ตารางที่ 4.21 การจำแนกประเภทรูปแบบของเรือนจั่วแฝด จากกลุ่มเรือนที่ใช้ในการศึกษา

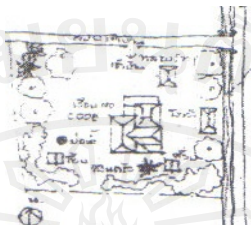

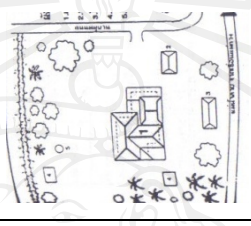

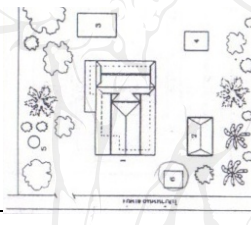

เรือนजूเดียวที่ทำการศึกษา	ผังบริเวณ	รูปทรงหลังคา
บ้านนายถวิล บุญยาน่า เลขที่ 10 ม.1 หมู่บ้านหนองแห้ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนายอินปิ่น บัวมะลิ เลขที่ 36 ม.4 หมู่บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนายบุญมี บัวหนา เลขที่ 39 ม.4 หมู่บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนายมนต์ ศรีคำมา เลขที่ 14 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต.เชิงดอย อ.ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
บ้านนางแก้ว สายไฮคำ เลขที่ 9 ม.1 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต.เชิงดอย อ.ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่		
สรุป การศึกษาพบว่าเรือนजू	เท่ากับ ร้อยละ 70 ของเรือนที่ทำการศึกษาทั้งหมด	

แปลจำนวน 7 เรือน	
------------------	--

3). หลวงข้าว จากการศึกษา ลักษณะทางกายภาพหลวงข้าว ของเรือนพื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีหลวงข้าว หลังคาทรงจั่วจำนวน 7 เรือน หรือร้อยละ 70 ของทั้งหมด และหลังคาทรงจั่วครอบปั้นหยา จำนวน 3 เรือน หรือร้อยละ 30 ของทั้งหมด ประกอบไปด้วย

ตารางที่ 4.22 การจำแนกประเภทรูปแบบของหลวงข้าว จากเรือนทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

หลวงข้าวที่ทำการศึกษา	ผังบริเวณ	ลักษณะหลวงข้าว
บ้านนายฉวีล บุญยานำ เลขที่ 10 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนองแห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายเป็ง พิไล เลขที่ 11 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนองแห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายอินปิ่น บัวมะลิ เลขที่ 36 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายบุญมี บัวหนา เลขที่ 39 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย เลขที่ 4 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว		

เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายปิ่น ไบวุฒิ เลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนายมนต์ ศรีคามา เลขที่ 14 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต.เชิงคอย อ. คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
บ้านนางแก้ว สายไฮคำ เลขที่ 9 ม.1 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต. เชียงคอย อ.คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่		
สรุป การศึกษาพบว่า มีหลองข้าว จำนวน 10 เรือน	เท่ากับ ร้อยละ 100 ของเรือนที่ทำการกษาทั้งหมด	

สรุปผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีเรือนจั่วเดี่ยวจำนวน 3 เรือน คิดเป็น 30% เรือนจั่วแฝดจำนวน 7 เรือน คิดเป็น 70% ของทั้งหมดลักษณะทางกายภาพหลองข้าว ของเรือนพื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีหลองข้าว หลังคาทรงจั่วจำนวน 7 เรือน หรือร้อยละ 70 ของทั้งหมด ส่วนประกอบทางกายภาพ

4.2.3.2 การพิจารณาสัดส่วนของเรือนพื้นดินรูปแบบต่างๆ

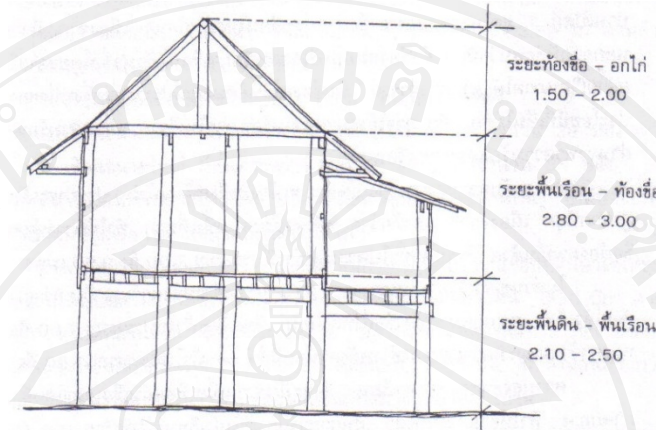
1). ระดับความสูงของใต้ถุนเรือนที่พบโดยทั่วไป อยู่ที่ประมาณ 2.00 ถึง 2.30 เมตร ลักษณะใต้ถุนแต่เดิมเปิดโล่งไม่มีการกั้นห้อง นิยมใช้เพียงไม้ไผ่สานขัดแบบโปร่งๆ หรือฟากสาน ล้อมแบบชั่วคราวใช้เพียงแค่เก็บของมิได้อยู่อาศัย ความสูงดังกล่าว เป็นระยะความสูงที่คนสามารถเดินรอดได้ โดยศีรษะไม่ชนกับแนว ระยะช่องว่างระหว่างแนวกับดงใช้สำหรับ สอดเก็บเครื่องมือการเกษตร เช่น จอบ เสียม เป็นต้น นอกจากนี้ พื้นที่ใต้ถุนเรือนยังใช้สำหรับพักผ่อน หรือประกอบกิจกรรมอื่นๆ ในยามกลางวัน เช่น ทอผ้า ในปัจจุบันเรือนบางหลังมีการกั้นห้องบริเวณใต้ถุน เนื่องจากสมาชิกในเรือนเพิ่มขึ้นหรือผู้สูงอายุไม่สะดวกเดินทางขึ้นลงเรือน ทำให้ดูไม่โปร่งโล่งเหมือนอดีต ความงามของเรือนจึงลดหายไป

2). ระดับความสูงของตัวเรือนจากพื้นเรือนถึงท้องช้อหรือหัวเสา ที่พบโดยทั่วไปประมาณ 2.50 ถึง 3.00 เมตร ซึ่งมีความสูงใกล้เคียงกับใต้ถุนเรือนหรือมากกว่าเล็กน้อย เมื่อประกอบกับเสาเรือนที่ตั้งตรงไม่ลึบสอ และชายคาที่ยื่นคลุมเล็กน้อยเผยให้เห็นฝาเรือนปริมาณมาก ทำให้ตัวเรือนดูหนาหนัก มั่นคงไม่อ่อนช้อย เหมือนเรือนภาคกลาง ซึ่งมีเสาลึบสอ และมีช่วงหลังคาที่สูงกว่าเรือนทางภาคเหนือช่องหน้าต่างมักจะช่องบานเปิดคู่ 1 ชุดในแต่ละช่วงเสา ซึ่งมากกว่าเรือนในสมัยก่อน เนื่องจากภูมิอากาศที่ค่อนข้างร้อนในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่ามี การทำช่องลมอยู่บริเวณเหนือฝาเรือนใต้แนวช้อ โดยรอบ มีลักษณะคล้ายเรือนทางภาคใต้ จากการสำรวจ พบช่องลมลักษณะนี้ประมาณครึ่งหนึ่งของเรือนที่ศึกษา ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดคือ การใช้ระบายความร้อนภายในเรือน เมื่อมีความร้อนภายในตัวเรือน มากความร้อนจะถูกลมจากภายนอก ระบายออกไปได้ง่าย

3). ระดับความสูงของช่วงหลังคาจากท้องช้อหรือหลังอกไก่ ประเภท หลังคาจั่วเดี่ยวจะสูงมากที่สุด เนื่องจากช่วงเสาที่กว้าง หลังคาต้องคลุมพื้นที่มาก ทำให้ความสูงของดั่งที่ตั้งบนช้อต้องมากขึ้นด้วย ที่พบโดยทั่วไปความสูงประมาณ 2.00 ถึง 2.50 เมตร

ส่วนหลังคาจั่วแฝดจะมีความสูงของช่วงหลังคา ต่ำกว่า หลังคาจั่วเดี่ยว โดยทั่วไปประมาณ 1.30 ถึง 1.50 เมตร ความสูงชันของหลังคาเรือนทั้งสอง จะมีไม่มากเมื่อเทียบกับเรือนกาแลหรือเรือนในแบบภาคกลาง ทำให้ชายคาไม่ทิ้งต่ำ ฝนสามารถสาดถึงฝาเรือนได้ โดยง่าย ปริมาตรของหลังคาจึงมีน้อย ยกเว้นในส่วนหลังคาแบบจั่วเดี่ยว ซึ่งมีพื้นหลังคาขนาดใหญ่ แต่กระนั้นชายคาก็ไม่ทิ้งต่ำพอที่จะคลุมฝนให้กับบริเวณผนังและ หน้าต่างได้ และด้านสกัดของเรือนเป็นส่วนที่โดนฝนสาดได้ง่ายเนื่องจากไม่มีหลังคาคลุม ดังนั้นจึงมักทิ้งหลังคาปีกนกลงมาคลุมพื้นที่หน้าเรือนซึ่งเป็นบริเวณเดินเอาไว้ ทำให้ฝาเรือนช่วงนี้จะสูงน้อยกว่าฝาเรือนด้านอื่นเสมอ นอกจากนี้ปีกนกที่ทิ้งต่ำ ทำให้ฝนสาดเข้าถึงเรือนไม่ได้แล้ว พื้นที่ส่วนดังกล่าวมักเปิดโล่งมีเพียง

ราวกันตก ไม่มีฝ้าผนัง เพื่อให้มีลมพัดผ่าน อากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก ดังนั้นบริเวณเดินจึงมักใช้เพื่อการรับแขก และทำกิจกรรมนอกประสงค์ต่างๆ ได้ดีที่สุด

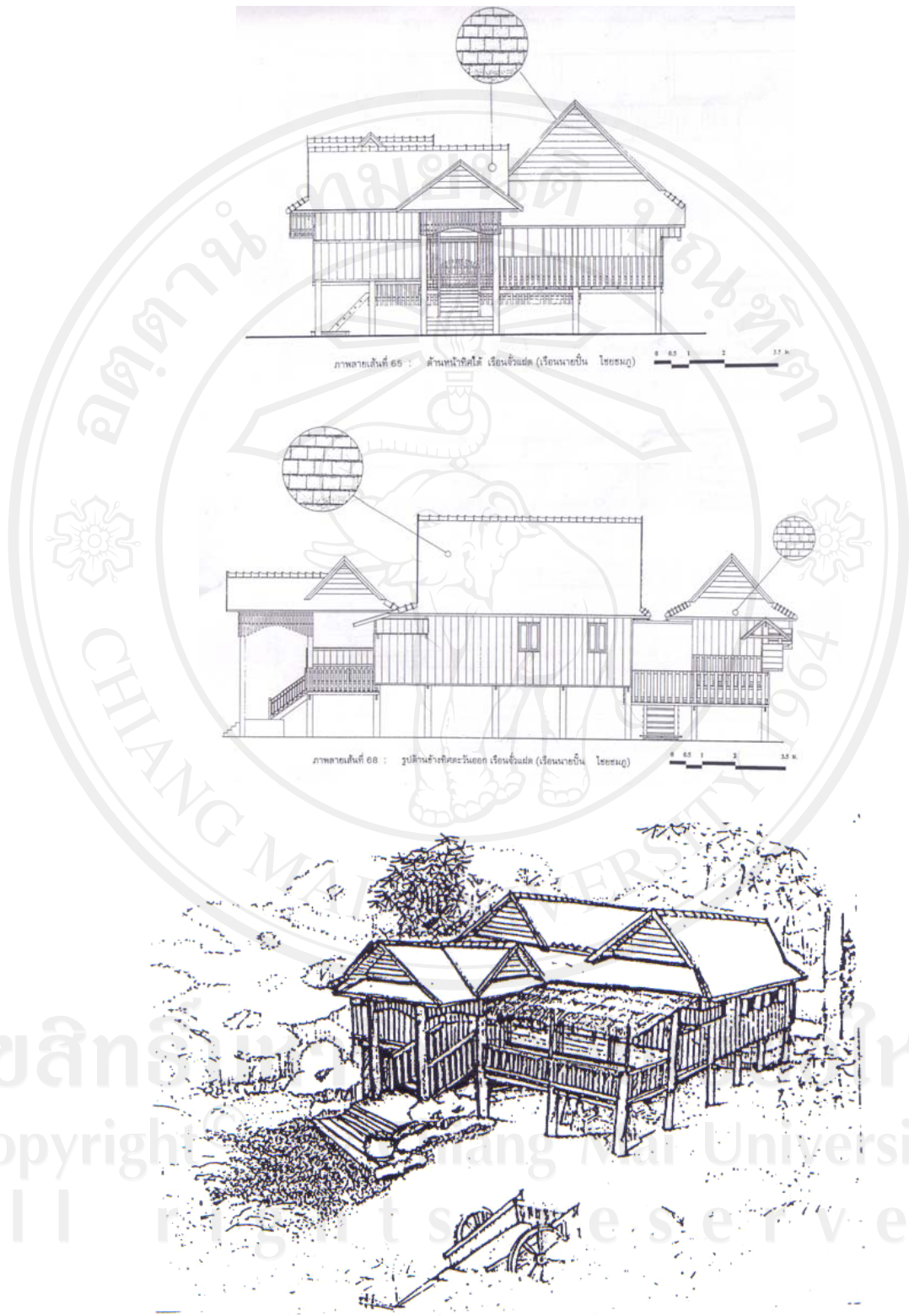

รูปที่ 30 แสดงภาพ สรุปลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดินที่ทำการศึกษ ประกอบด้วย ระยะพื้นดิน-พื้นเรือน, ระยะพื้นเรือน-ท้องช้อ, ระยะท้องช้อ-ออกไก่

ผลการศึกษาพบว่า สัณฐาน ลักษณะทางกายภาพ ของเรือนที่ทำการศึกษ สามารถสรุปได้ดังนี้ ระดับความสูงของใต้ถุนเรือนที่พบโดยทั่วไป อยู่ที่ประมาณ 2.00 ถึง 2.30 เมตร ลักษณะใต้ถุนแต่เดิมเปิดโล่ง ระดับความสูงของตัวเรือนจากพื้นเรือนถึงท้องช้อหรือหัวเสา ที่พบโดยทั่วไปประมาณ 2.50 ถึง 3.00 เมตร ซึ่งมีความสูงใกล้เคียงกับใต้ถุนเรือนหรือมากกว่าเล็กน้อย ระดับความสูงของช่วงหลังคาจากท้องช้อหรือหลังออกไก่ ประเภทหลังคาจั่วเดี่ยวจะสูงมากที่สุดโดยทั่วไปความสูงประมาณ 2.00 ถึง 2.50 เมตร ส่วนหลังคาจั่วแฝดจะมีความสูงของช่วงหลังคา ต่ำกว่า หลังคาจั่วเดี่ยว โดยทั่วไปประมาณ 1.30 ถึง 1.50 เมตร

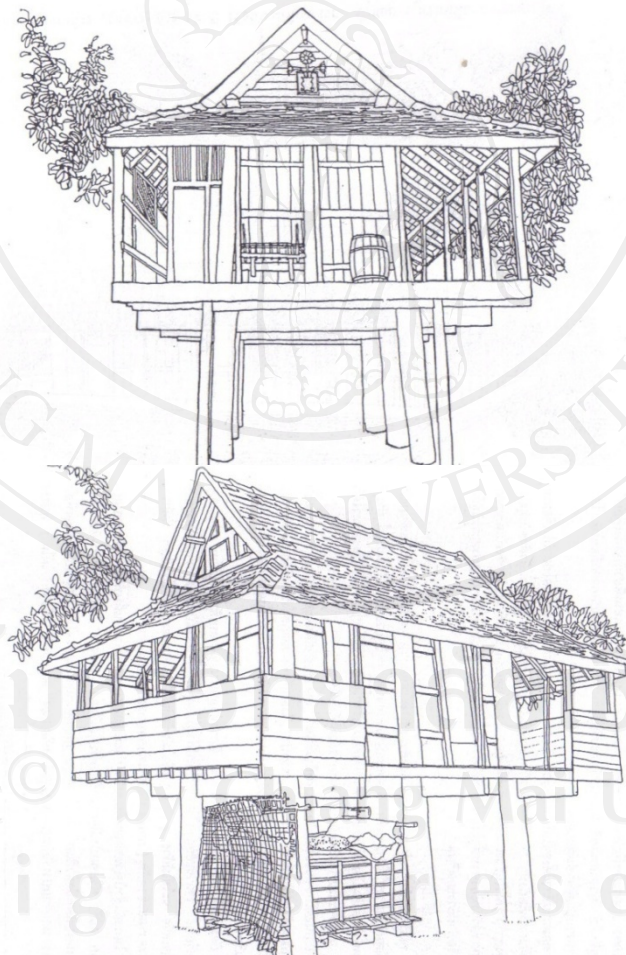
รูปที่ 31 แสดงภาพการวิเคราะห์ส่วนประกอบ รูปด้านหน้า ด้านข้าง และทัศนียภาพ ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ ของเรือนแบบจั่วเดี่ยว

รูปที่ 32 แสดงภาพการวิเคราะห์ส่วนประกอบ รูปด้านหน้า ด้านข้าง และทัศนียภาพ ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ ของเรือนแบบจั่วแฝด

หลองข้าว (ยุงข้าว) เป็นอาคารที่พบในเรือนทุกหลัง เพราะเรือนที่ทำการสำรวจ บรรพบุรุษและเจ้าของมีอาชีพในการทำนา โดยการใช้หลองข้าวเป็นที่เก็บข้าวเปลือก เพื่อเป็นเมล็ดพันธุ์ในการทำนาครั้งต่อไป หรือเก็บไว้เพื่อนำมารับประทานภายในครอบครัว

หลองข้าวที่พบมีหลายขนาด หลายรูปทรงขึ้นอยู่กับจำนวนที่นา และความนิยมในท้องถิ่น หลองข้าวนิยมปลูกไว้หน้าบ้าน เยื้องไปทางทิศตะวันออก ถือว่าข้าวเป็นของสูงควรให้การเคารพบูชาและทิศตะวันออกเป็นทิศของหัวนอน จึงเป็นทิศมงคลเหมาะสมที่ใช้เก็บข้าว ตำแหน่งตั้งอยู่หน้าเรือนเพื่อความสะดวกในการขนย้ายข้าว อีกทั้งการปลูกหลองข้าวยังเป็นการแสดงฐานะเจ้าของเรือน เนื่องจากอยู่ในตำแหน่งที่คนผ่านไปมามองเห็นก่อนที่จะเห็นตัวเรือน หากเรือนหลังใดปลูกหลองข้าวสวยงาม และมีขนาดใหญ่ หมายถึง การมีที่นามากแสดงฐานะร่ำรวย

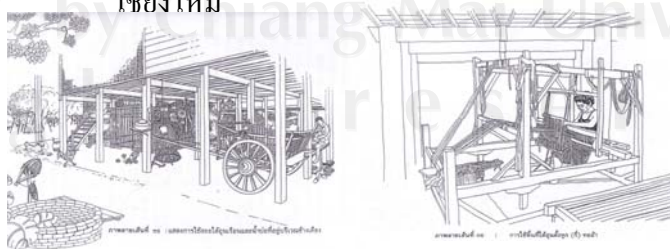

รูปที่ 33 แสดงภาพ ทักษณียภาพด้านหน้า ด้านข้าง ลักษณะทางกายภาพของหลองข้าว

3). ส่วนประกอบทางกายภาพ บริเวณใต้ถุนเรือน

จากการศึกษา ส่วนประกอบทางกายภาพ บริเวณใต้ถุนเรือนพื้นดินทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีการใช้สอยพื้นที่ ตามลักษณะการใช้สอยต่างๆ แบ่งออกได้ดังนี้

- การใช้สอยเพื่อการจอดยานพาหนะ จำนวน 2 หลัง คิดเป็น 20% ของทั้งหมด ประกอบด้วย
 - บ้านนายเป็ง พิไล อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนายอินปิ่น บัวมะลิ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- การใช้สอยเพื่อการเกษตรกรรม จำนวน 3 หลัง คิดเป็น 30% ของทั้งหมด ประกอบด้วย
 - บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนายมนต์ ศรีคามา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนางแก้ว สายไสคำ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- การใช้สอยเพื่อการพักผ่อน จำนวน 4 หลัง คิดเป็น 40% ของทั้งหมด ประกอบด้วย
 - บ้านนายถวิล บุญยานำ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนายบุญมี บัว อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
 - บ้านนายปิ่น ไบวุฒิ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- การใช้สอยเพื่อการประกอบวิชาชีพด้านงานหัตถกรรม จำนวน 1 หลัง หรือร้อยละ 10 ของทั้งหมด ประกอบด้วย
 - บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 34 แสดงภาพ การทำกิจกรรมต่างๆ บริเวณใต้ถุนส่วนประกอบลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดินล้านนา ได้แก่ การพักผ่อน, จอดพาหนะ, ทำงานหัตถกรรม

4). ส่วนประกอบทางกายภาพ บริเวณโถงบันได

จากการศึกษา ส่วนประกอบทางกายภาพ บริเวณโถงบันไดของเรือนพื้นดิน ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 10 หลัง พบว่า มีโถงบันได จำนวน 8 เรือนหรือร้อยละ 80 ของทั้งหมด ประกอบไปด้วย

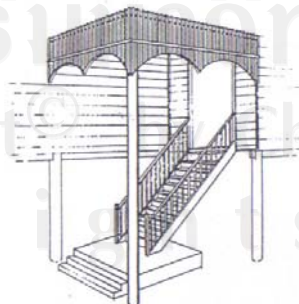
- บ้านนายถวิล บุญยานำ อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนายอินปิ่น บัวมะลิ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนางเพ็ญพรรณ บัวชอย อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนายปิ่น ไบวูดี อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนายมนต์ ศรีคำมา อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่
- บ้านนางแก้ว สายไสคำ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

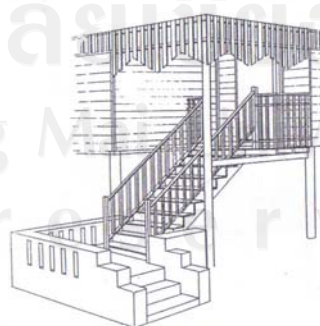
เรือนนางสุดันดา เรือนพื้นดิน อำเภอสันทราย

เรือนนายปิ่น ไบวูดี อำเภอหางดง

เรือนนายอิน ปะงจันทร์ อำเภอสันป่าดง

เรือนนายศรีนวล อ่อนศรี อำเภอแม่ริม

รูปที่ 35 แสดงภาพ รูปแบบต่างๆ ส่วนโถงบันได ที่เป็นส่วนประกอบลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดินล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

บ้านนายบลมี บัวหนา 	/	/	-	/	-	/	/	/	-
บ้านนางเพ็ญพรรณ บัว ซอย 	/	/	/	/	/	/	-	/	/
บ้านนายจันทร์เทียง รัต แก้ว 	/	/	/	/	-	/	-	/	/
บ้านนายจันทร์เทียง บุต ระแก้ว 	/	/	/	/	/	/	/	/	/
บ้านนายปั้น ไบวูดี 	/	/	/	/	/	/	/	/	/
บ้านนายมนต์ ศรีค้ำมา 	/	/	/	/	-	/	/	/	/
บ้านนางแก้ว สายไฮคำ 	/	/	/	/	/	/	/	/	/

4.2.3.4 การพิจารณาส่วนประกอบลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

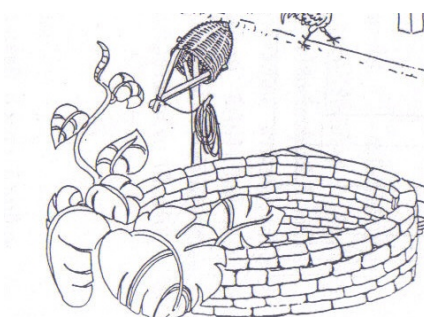
ของเรือนพื้นดินรูปแบบต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วง หรือลานที่ว่าง ด้านหน้าอาณาบริเวณของตัวเรือนพักอาศัย มีลักษณะเป็นลานดินเรียบกว้าง จากทางเข้าหลัก เชื่อมสู่เรือนพักอาศัยและเรือนข้างเคียง รวมถึงบริเวณพื้นที่ใช้สอย ต่างๆ ได้แก่ บริเวณหลองข้าว บริเวณบ่อน้ำ, ต่อม่น้ำ (ที่อาบน้ำ) บริเวณโถงมอ (ที่เก็บครกกระเดื่อง), โรงครัว บริเวณพามั่ว, ควาย (คอกสัตว์) บริเวณสวนอี (สวนครัว) และเชื่อมไปสู่บริเวณพื้นที่สวนไร่นา ฯลฯ ซึ่งเป็นบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจวัตรประจำวัน และยังใช้ ช่วงเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมการละเล่นต่างๆ อาทิเช่น ลานการละเล่นของเด็ก ศิลปะการต่อสู้ อีกทั้งยังใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมสำคัญๆ ทางศาสนา เช่น การไหว้ผีของบรรพบุรุษ (ผีผดผีเม็ง) การบวชเณร ตลอดจนใช้สำหรับประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลให้แก่ญาติผู้ร่วงลับ อีกด้วย

ช่วงบ้านนี้แต่ละบ้านจะรักษาความสะอาดโดยชาวบ้านจะเก็บกวาดใบไม้แห้งและขยะให้เรียบร้อยไม่ปล่อยให้สกปรก ซึ่งถือว่าเป็นบริเวณที่อยู่หน้าบ้าน ถือเป็นหน้าเป็นตาของบ้าน บริเวณที่ว่างหลังบ้านจะเป็นสวนไม้ยืนต้น หรือไม้ชนิดต่าง ๆ ไม้บังลมและใช้จักสานงานหัตถกรรม มีลักษณะเป็นสวนเกษตรผสมผสาน การแบ่งอาณาเขตของแต่ละบ้านใช้การล้อมรั้วไม้ไผ่ที่มีลักษณะโปร่งเป็นการบอกอาณาเขต อาทิเช่น รั้วไม้ไผ่ขัดแตะ, รั้วสลาบ, รั้วตาแสง, รั้วตั้งบ่อ ขอบรั้วนิยมปลูกไม้ดอกพุ่มเตี้ยและไม้เลื้อยที่รับประทานได้ บางบ้านนิยมปลูกต้นชาเป็นพุ่มแน่น แล้วตัดเป็นแนวคล้ายกำแพง อย่างมีระเบียบลดความแข็งกระด้างลงได้ และยังใช้กรองฝุ่นละอองจากถนนได้เป็นอย่างดี

2) บ่อน้ำ เป็นดินก่ (อิฐมอญ) มีลักษณะก่อเป็นวงกลมตามรูปทางบ่อสูงจากพื้นดินประมาณ 0.60 เมตร

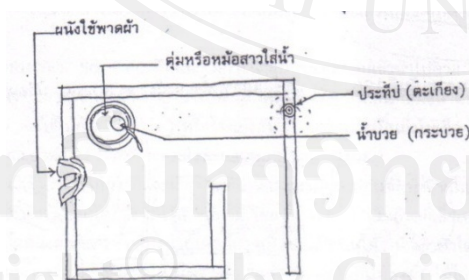
ในสมัยก่อนเมื่อครั้งยังไม่มียระบบน้ำประปาภายในหมู่บ้าน เรือนทุกหลังมีน้ำกินน้ำใช้ตลอดปีจากบ่อน้ำ หรือที่เรียกว่า “น้ำบ่อ” เป็นบ่อน้ำที่ขุดลึกลงไปจนถึงตาน้ำที่มีน้ำซึมตลอด แต่ในปัจจุบัน เรือนบ่อน้ำกำลังหมดบทบาทลงไป เพราะในปัจจุบันประสบปัญหาน้ำแห้งและมีกลิ่นเหม็น สาเหตุจากมีบ้านปลูกหนาแน่นขึ้น มีการปล่อยน้ำเสียลงพื้นดินกันมากขึ้น ทำให้น้ำมีกลิ่นจากของเสีย และสารเคมีต่างๆ บางบ้านจึงต้องเลิกใช้น้ำบ่อเปลี่ยนเป็นน้ำประปาเพราะสะดวก สะอาด และประหยัด น้ำบ่อมีประเพณีต้องทำความสะอาดทุกๆปี ในช่วงของประเพณีปีใหม่เมือง (ประเพณีสงกรานต์) ในเดือนเมษายน เพื่อชำระสิ่งสกปรกที่ตกอยู่ในบ่อน้ำ

รูปที่ 36 แสดงภาพ ส่วนประกอบบ่อน้ำ (บ่อน้ำ) ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของ เรือนพื้นดินล้านา จังหวัดเชียงใหม่

3) ต่อม้ำ (ที่อาบน้ำ) คือห้องอาบน้ำก่ออิฐ ผนังสี่ด้าน หลบมุมทางเข้า โดยใช้การหักมุมของแนวผนัง ไม่มีการใช้ประตูกั้น คล้ายผนังลึบแลบเพื่อทำให้ไม่สามารถมองเห็นคนที่อาบน้ำอยู่ด้านในได้ ความสูงประมาณ 1.50 เมตร จากระดับพื้นดิน ไม่มีหลังคา ผนัง แต่เดิมเรียงด้วยอิฐ เพื่อให้น้ำซึมผ่านสู่ดินได้ ภายหลังเริ่มมีการฉาบปูนทั้งพื้นและผนัง เพื่อความง่ายต่อการทำความสะอาด

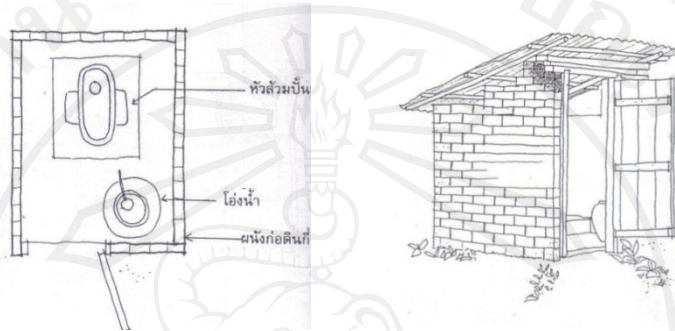
ต้อมอาบน้ำจะตั้งอยู่ใกล้กับบ่อน้ำ เพื่อสะดวกในการตักน้ำ จากบ่อไป อาบน้ำในต้อมโดยตักใส่หม้อส้าวหรือถังน้ำ แต่ในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ได้เลิกใช้ต้อมอาบน้ำด้วย เหตุผลว่าหากหญิงสาวอาบน้ำในช่วงเวลากลางคืนค่ำมืด อาจมีคนแอบดู ไม่สะดวก และอาจเป็น อันตรายได้ จึงมีการสร้างห้องอาบน้ำไว้ใกล้กับห้องส้วมซึ่งจะอยู่ไม่ไกลจากตัวเรือนส่วนใหญ่จะ อยู่ด้านหลัง หรือด้านข้างของเรือน

รูปที่ 37 แสดงภาพ ส่วนประกอบต้อมน้ำ (ที่อาบน้ำ) ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของเรือนพื้นดินเชียงใหม่

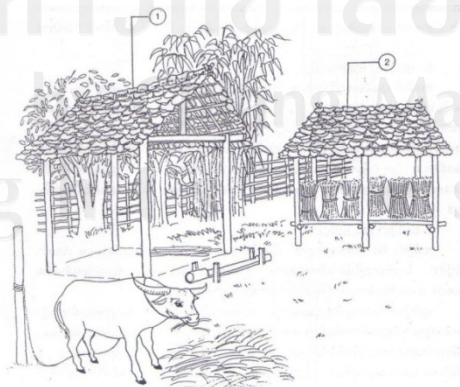
4) ห้องส้วม รูปแบบโดยมากจะมีขนาดประมาณ 1.50x1.50 เมตร ผนังก่อ ด้วยวัสดุก่ออิฐฉาบปูน หรืออิฐบล็อก หลังคาเป็นแบบเพิงหมาแหงน วัสดุแบบเรียบง่าย เช่น

สังกะสี, กระเบื้อง มีประตูเป็นไม้กระดาน พื้นห้องมีการเทปูนซีเมนต์ ปรับระดับเพื่อการระบายน้ำออกจากบริเวณพื้นได้โดยง่าย ผนังตอนบนทำช่องแสง หรือช่องลมไว้ เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีส้วมยกขึ้นสูงจากพื้นประมาณ 0.20 เมตร เป็นส้วมแบบราดน้ำ มีตุ่มหรืออ่างน้ำ สำหรับราด จากเดิมต้องที่ตักน้ำมาจากบ่อน้ำ แต่ในปัจจุบัน บ้านแต่ละหลังมีการใช้ระบบน้ำประปา ทำให้สะดวกในการใช้งานเพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 38 แสดงภาพ ส่วนประกอบห้องส้วม ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่

5) ผางวัว (คอกวัว, ควาย) ชาวบ้านส่วนใหญ่ในกลุ่มเรือนที่ศึกษามีอาชีพเกษตรกรรม จึงมีการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ไว้ในบริเวณเรือน เพื่อใช้ทำฟืชสวน ไร่ นา และไว้เพื่อการบริโภค เช่น วัว ควาย หมู เป็ด ไก่ เป็นต้น มีลักษณะเป็นเสาไม้ประมาณสี่ต้น หรือที่เรียกว่า แล่งวัวควาย (เสาที่ใช้ผูก, มัด วัว, ควาย) ไม่มีผนัง โครงหลังคาที่ใช้กันแดดกันฝนให้กับสัตว์เลี้ยงแบบง่ายๆ วัสดุผนังหลังคา ใช้ใบตองตึง, สังกะสี รูปแบบโดยมากจะเป็นหลังคาแบบเพิงหมาแหงน อาจมีหลังคาทรงจั่วบ้างขึ้นอยู่กับความกว้างของช่วงเสา ส่วนพื้นใช้เป็นพื้นดินเดิม เพื่อสะดวก ต่อ ฟัง กลบมูลสัตว์ หรือการล้างทำความสะอาด ในปัจจุบัน ผางวัว บางหลังอาจมีการกั้นคอก ด้วยรั้วไม้แป้น ที่เหลือจากการปลูกเรือน, หลองข้าว มากันเป็นคอก เพื่อกันไม่ให้สัตว์เลี้ยงหนีออกไป หรือ เพื่อเป็นการป้องกันการลักขโมย มีก้างเฟือง (โรงเก็บฟางแห้ง) สำหรับเป็นอาหารของวัวควาย

รูปที่ 39

แสดงภาพ ส่วนประกอบผาง

ว้าว (โรงว้าว, ควาย) และกำบังฟืน (โรงเก็บฟาง) ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน เชียงใหม่

6) สวนอี (สวนครัว) บริเวณสวนครัวท้ายบ้านจะกั้นรั้วไม้ไผ่สาน (ฮั่วอี) สูงประมาณ 0.30- 0.60 เมตร เพื่อปกป้องเปิดไถ่ไม่ให้เข้าไปกินพืช ผักที่ปลูกไว้ในสวน สวนอี นิยมปลูกต้นไพล ข่า ขิง ขมิ้น และกระชาย ไพลนั้นเป็นสมุนไพรพื้นบ้านที่สำคัญเพราะใช้แก้อาการฟกช้ำ และสำหรับประกอบสมุนไพรสำหรับ “อยู่ไฟ” ของหญิงแม่ลูกอ่อน

สวนอี โดยมากจะนิยมปลูกสวนครัวไว้รอบๆ ติดกับบริเวณบ่อน้ำ เพื่ออาศัยน้ำที่ระบายมาจากบ่อน้ำ นำมาใช้เลี้ยงพืชผักสวนครัวภายในสวนอี เป็นการใช้น้ำอย่างประหยัด ถือเป็นภูมิปัญญาการบำบัดน้ำไม่ให้สูญเปล่า อย่างรู้คุณค่า ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เกิดมลภาวะอย่างหนึ่งของชาวบ้าน

7) หอเจ้าที่ (ศาลพระภูมิ) เป็นหอขนาดเล็กทำจำลองเหมือนเรือนอยู่อาศัย มี 4 เสา ทำอย่างง่าย ๆ ไม่ประณีต ในแต่ละวันเจ้าของเรือนจะนำอาหาร และน้ำมาถวาย แต่ไม่มีการจุดธูป เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การตั้งหาหอเจ้าที่ ต้องมีการดูฤกษ์ยามดี และหันหน้าหอเจ้าที่ไปทางทิศตะวันตก จะมีพิธีเลี้ยงเจ้าที่ในเดือน 4 และเดือน 9 (เดือนมกราคมและเดือนมิถุนายน) เรือนบางหลังที่ไม่มีหอเจ้าที่ จะถือเอาเสามงคล หรือเสาเอก ที่อยู่ในห้องนอนเป็นเจ้าที่คอยปกป้องรักษาคนในครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุข

รูปที่ 40 แสดงภาพ ส่วนประกอบหอเจ้าที่ (ศาลพระภูมิ) และหอผีปู่ย่า ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่

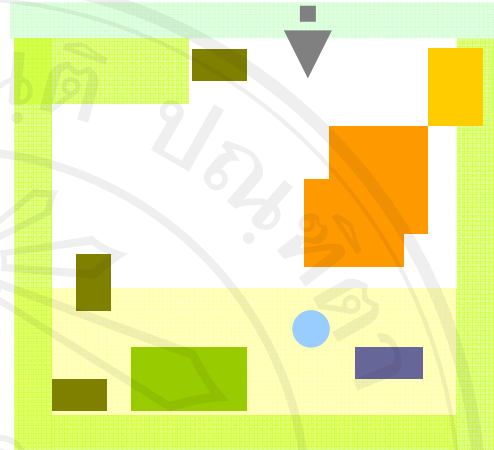
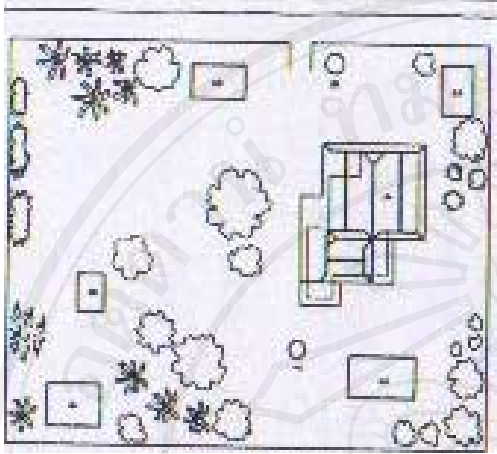
สรุปผลการศึกษาพบว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน แบ่งออกเป็น ลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นดิน ประกอบไปด้วย ห้องนอน ครัวไฟ เดิน ฆานไต้ถุน โถงบันได และลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน ประกอบไปด้วย ขั้วงหรือลานที่ว่าง บ่อน้ำ ต่อม่น้ำ (ที่อาบน้ำ) ห้องส้วม ผางว้าว (คอกวัว, ควาย) สวนอี (สวนครัว) หอเจ้าที่ (ศาลพระภูมิ)

4.2.3.5 การวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณของเรือน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยวิเคราะห์จากการจัดวางผังขององค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน เพื่อสรุปหารูปแบบสำหรับการวางผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

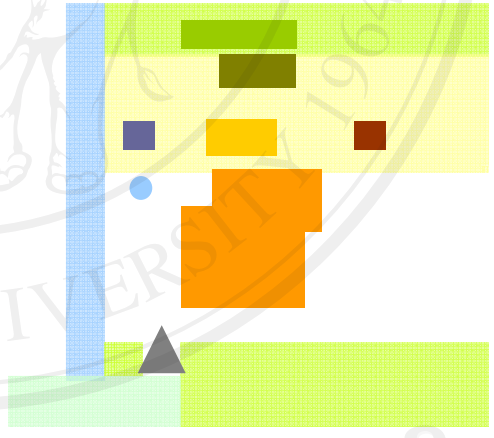
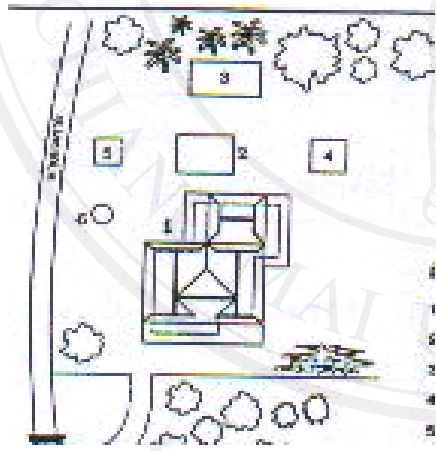
ตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณของเรือน จากกลุ่มเรือนที่ใช้ในการศึกษา

เรือนหลังที่ 1.บ้าน นายถวิล นูญยานา บ้านเลขที่ 10 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้งตำบล หนองแห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่													
													
เรือนหลังที่ 2.บ้าน นายเป็ง พิไล บ้านเลขที่ 11 ม.1 หมู่บ้าน หนองแห้ง ตำบล หนองแห้ง อำเภอ สันทราย จังหวัด เชียงใหม่													
													
<p>รายการ สัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td> ตัวเรือน</td> <td> บ่อน้ำ</td> <td> ล้อม</td> <td> ไม้สวน</td> </tr> <tr> <td> หลอมข้าว</td> <td> ผางรั้ว</td> <td> ช่วง</td> <td> ถนน</td> </tr> <tr> <td> ต่อมน้ำ</td> <td> สวนอื่น</td> <td> ลานหลังบ้าน</td> <td> ฝ่าย</td> </tr> </table>		ตัวเรือน	บ่อน้ำ	ล้อม	ไม้สวน	หลอมข้าว	ผางรั้ว	ช่วง	ถนน	ต่อมน้ำ	สวนอื่น	ลานหลังบ้าน	ฝ่าย
ตัวเรือน	บ่อน้ำ	ล้อม	ไม้สวน										
หลอมข้าว	ผางรั้ว	ช่วง	ถนน										
ต่อมน้ำ	สวนอื่น	ลานหลังบ้าน	ฝ่าย										

เรือนหลังที่ 3 บ้าน นายอินปิ่น บัวมะลิ บ้านเลขที่ 36 ม.4 หมู่บ้าน หลวงเหนือ ตำบล หลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่.

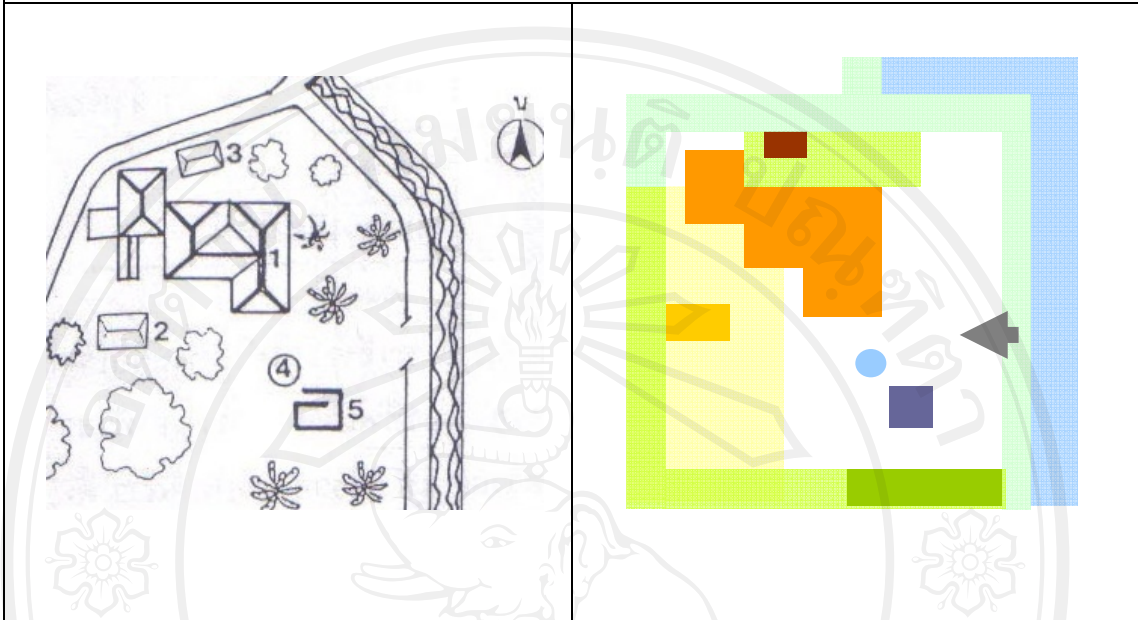
เรือนหลังที่ 4.บ้าน นายบุญมี บัวหนา อายุ 61 ปี บ้านเลขที่ 39 ม.4 หมู่บ้าน หลวงเหนือ ตำบล หลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

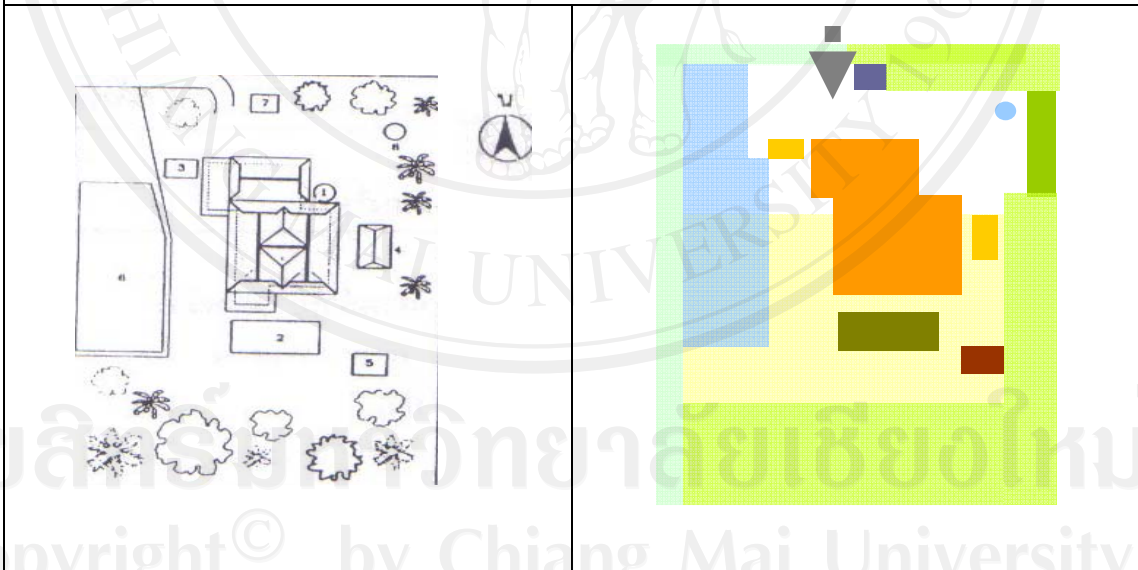
รายการ สัญลักษณ์

ตัวเรือน	บ่อน้ำ	ส้วม	ไม้สวน
หลงข้าว	ผางวัว	ช่อง	ถนน
ต่อมน้ำ	สวนอี	ลานหลังบ้าน	ฝาย

เรือนหลังที่ 5.บ้าน นางเพ็ญพรรณ บัวชอย อายุ 55 ปี บ้านเลขที่ 4 ม.4 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

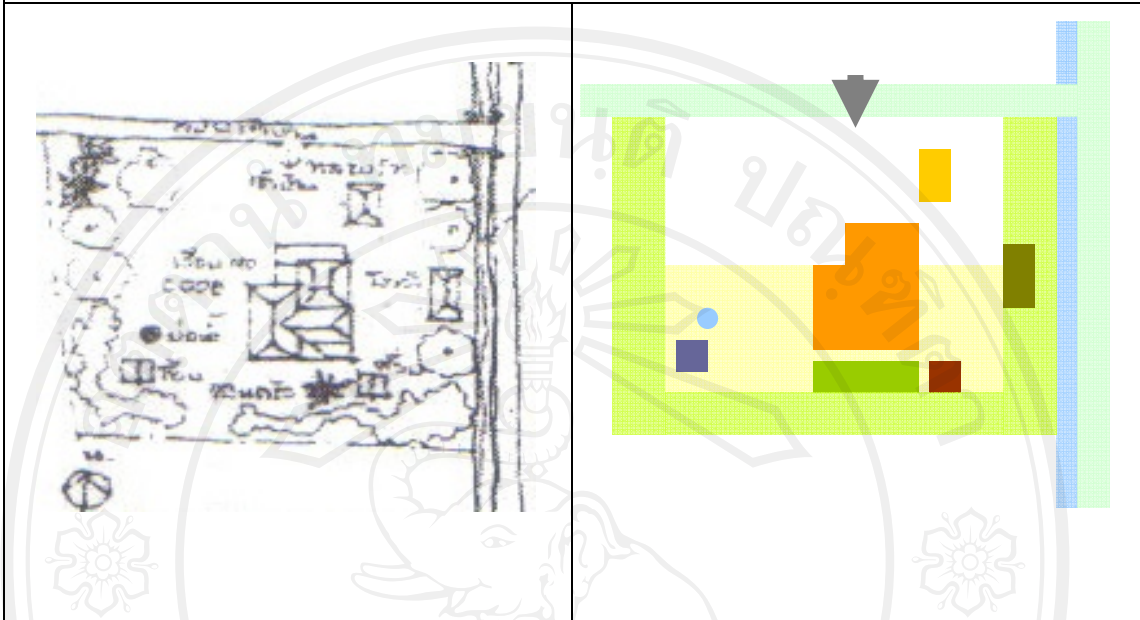
เรือนหลังที่ 6.บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

รายการ สัญลักษณ์

ตัวเรือน	บ่อน้ำ	ส้วม	ไม้สวน
หลอดข้าว	ผางวัว	ช่อง	ถนน
ต่อม้ำ	สวนอื่น	ลานหลังบ้าน	ฝ่าย

เรือนหลังที่ 7.บ้านนายจันทร์เที่ยง บุตรแก้ว เลขที่ 110 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

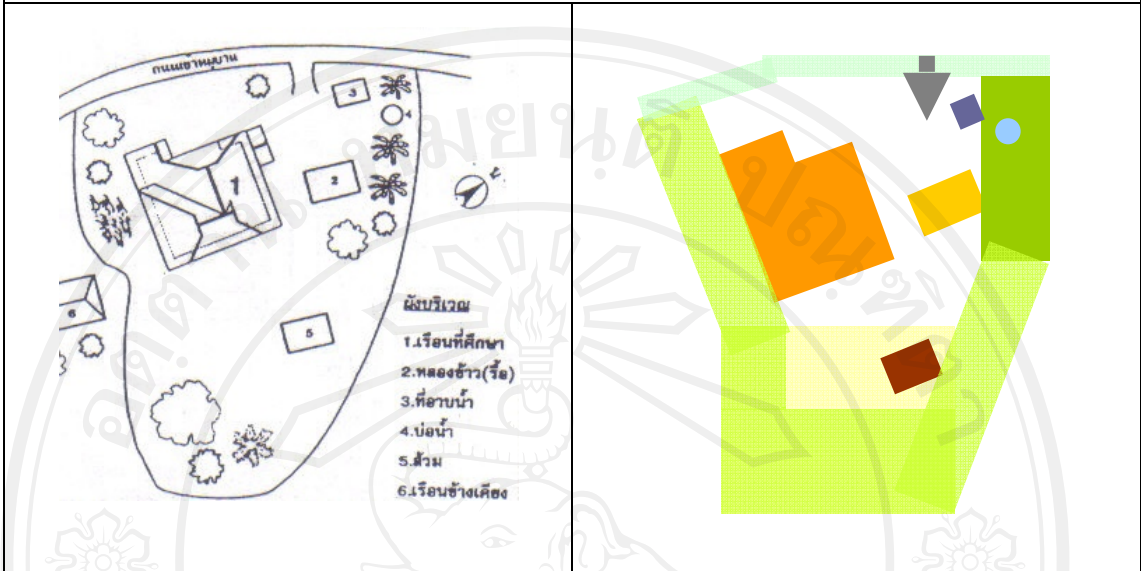
เรือนหลังที่ 8.บ้านนายปิ่น ไบวุฒิ เลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

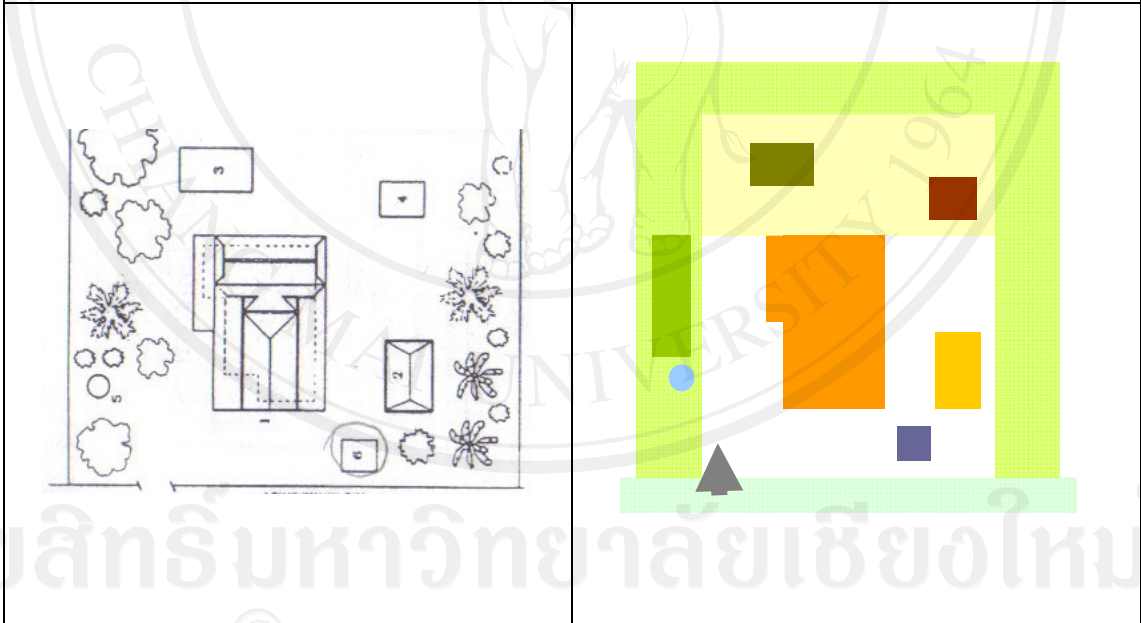
รายการ สัญลักษณ์

ตัวเรือน	ป่อน้ำ	ส้วม	ไม้สวน
หลองข้าว	ผางวัว	ช่อง	ถนน
ต่อม่าน้ำ	สวนอี	ลานหลังบ้าน	ฝาย

เรือนหลังที่ 9. บ้าน นายมนต์ ศรีคามา อายุ 47 ปี บ้านเลขที่ 14 ม.6 หมู่บ้าน สันอุ้ม ตำบล เจริญคอย อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

เรือนหลังที่ 10. บ้านนางแก้ว สายไฮคำ บ้านเลขที่ 9 ม.1 หมู่ 6 บ.สันอุ้ม ต. เจริญคอย อ.คอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

<p>รายการ สัญลักษณ์</p> <p> ตัวเรือน</p> <p> หลอดข้าว</p> <p> ต่อม่าน้ำ</p>	<p> บ่อน้ำ</p> <p> ผางวัว</p> <p> สวนสี</p>	<p> ส้วม</p> <p> ช่อง</p> <p> ลานหลังบ้าน</p>	<p> ไม้สวน</p> <p> ถนน</p> <p> ฝาย</p>
--	--	--	--

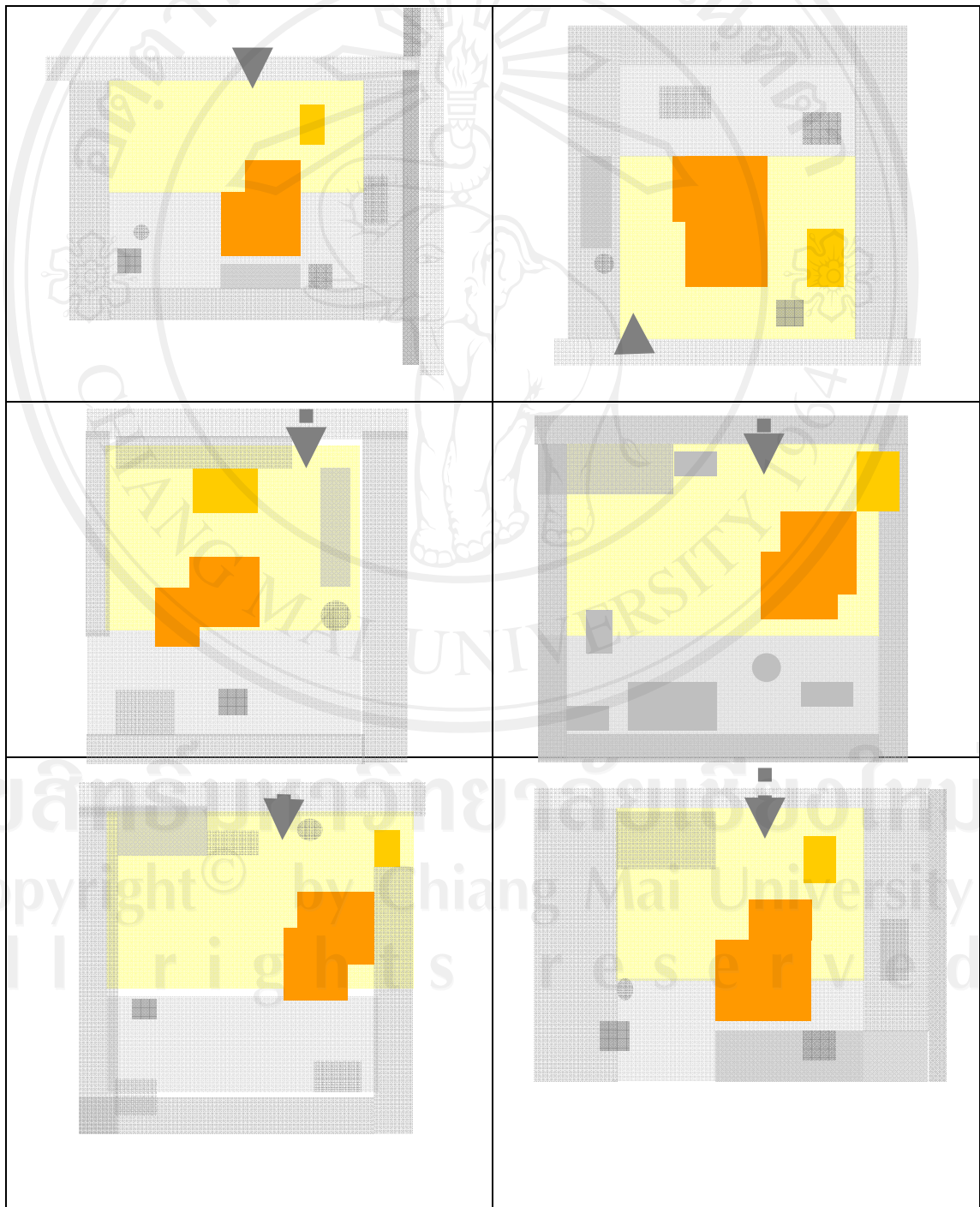
1). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะกายภาพของเรือนพื้นถิ่นกับทิศทางการปลูกเรือน ที่มีความเหมือนกันตามแนวความคิด ความเชื่อ เรื่องแนวแกนทางทิศเหนือ- ทิศใต้ และกำหนดทางเข้าอยู่ทางทิศเหนือ จากการศึกษาพบว่า มีแนวความคิดเรื่องการปลูกเรือน ที่เหมือนกันจำนวน 6 หลังหรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณของเรือน ตามแนวทิศเหนือ- ทิศใต้

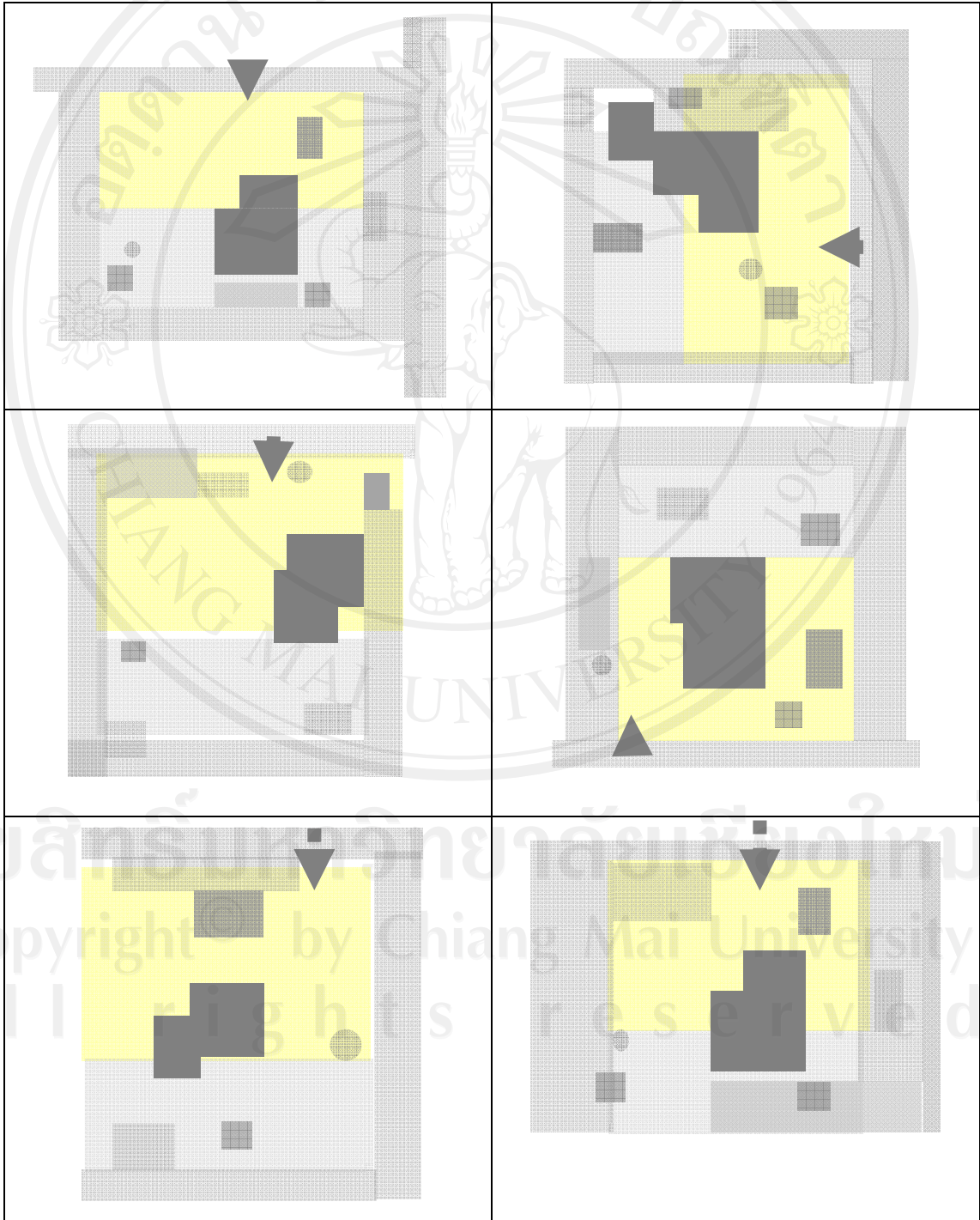
2). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น ได้แก่ ตัวเรือน, หลงข้าง กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ช่วง ที่มีลักษณะสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมี ช่วง หลงข้าง และตัวเรือน อยู่ตรงบริเวณด้านหน้าของผังบริเวณตามลำดับ จากการศึกษา พบว่า มีผังบริเวณที่เหมือนกันจำนวน 6 หลังหรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณของเรือนที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ระหว่าง ช่วง หลงข้าง และตัวเรือน

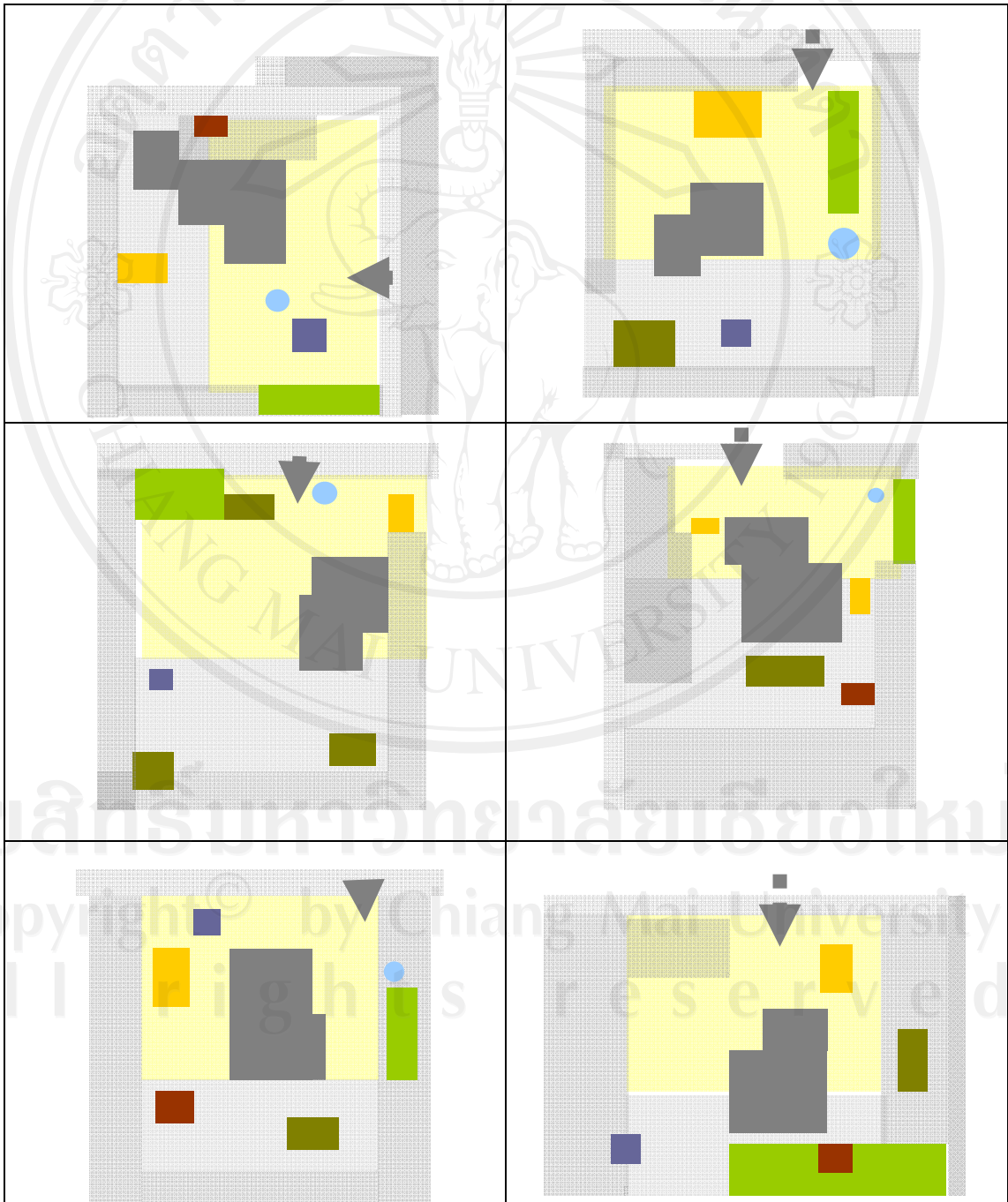
3). การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีช่วง อยู่บริเวณหน้าบ้าน สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ จากการศึกษาพบว่า มีผังบริเวณที่เหมือนกันจำนวน 6 หลังหรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์การจัดวางผังบริเวณที่มี ช่วง อยู่บริเวณหน้าบ้าน

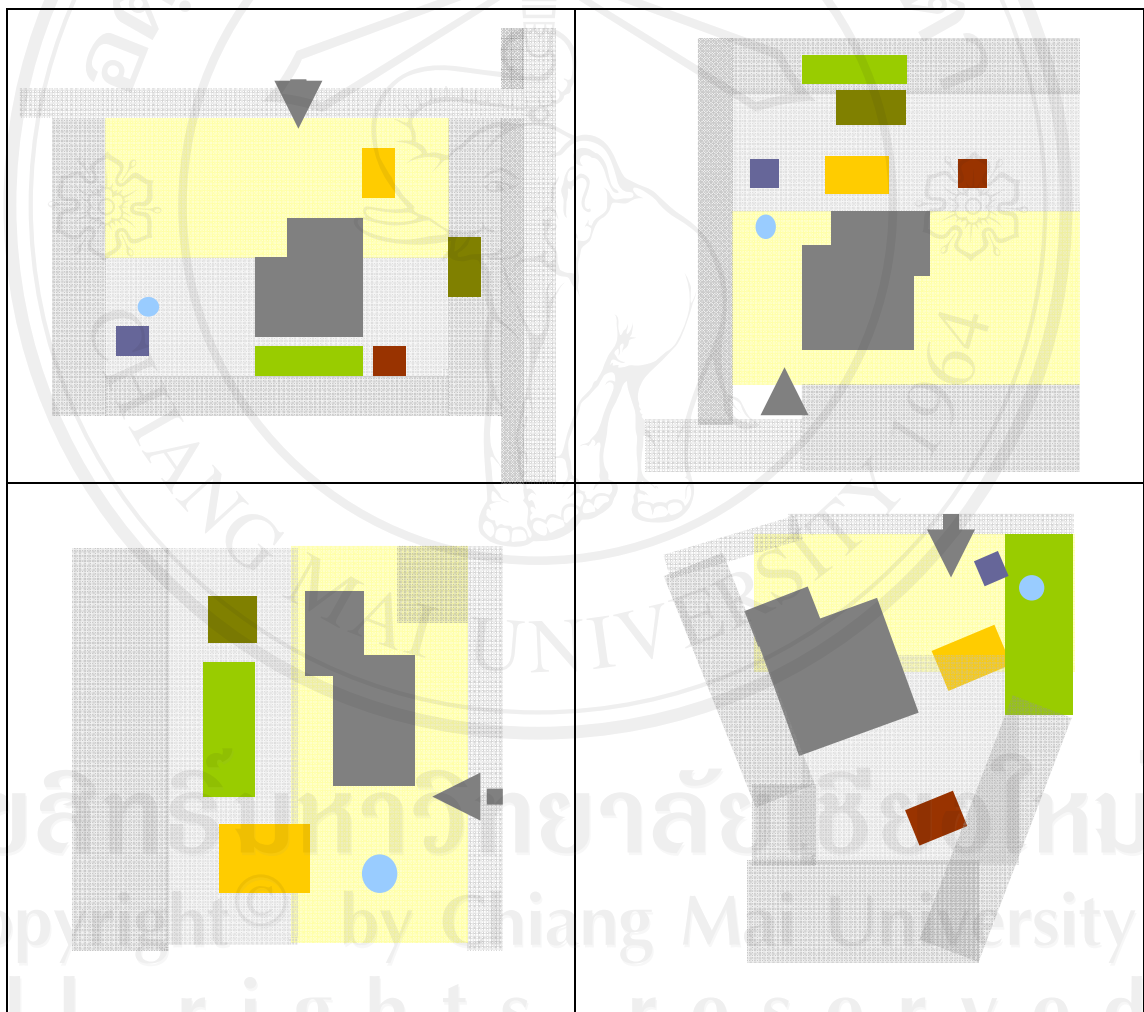
4). การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นต่างๆ ได้แก่ ข่ง บ่อน้ำ ต่อม่น้ำ พางั่ว โส้งมอง สวนฮี ห้องน้ำ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบแบบกระจายตัว จากการศึกษาพบว่า มีลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมือนกันจำนวน 6 หลัง หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์การจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบ แบบกระจายตัว

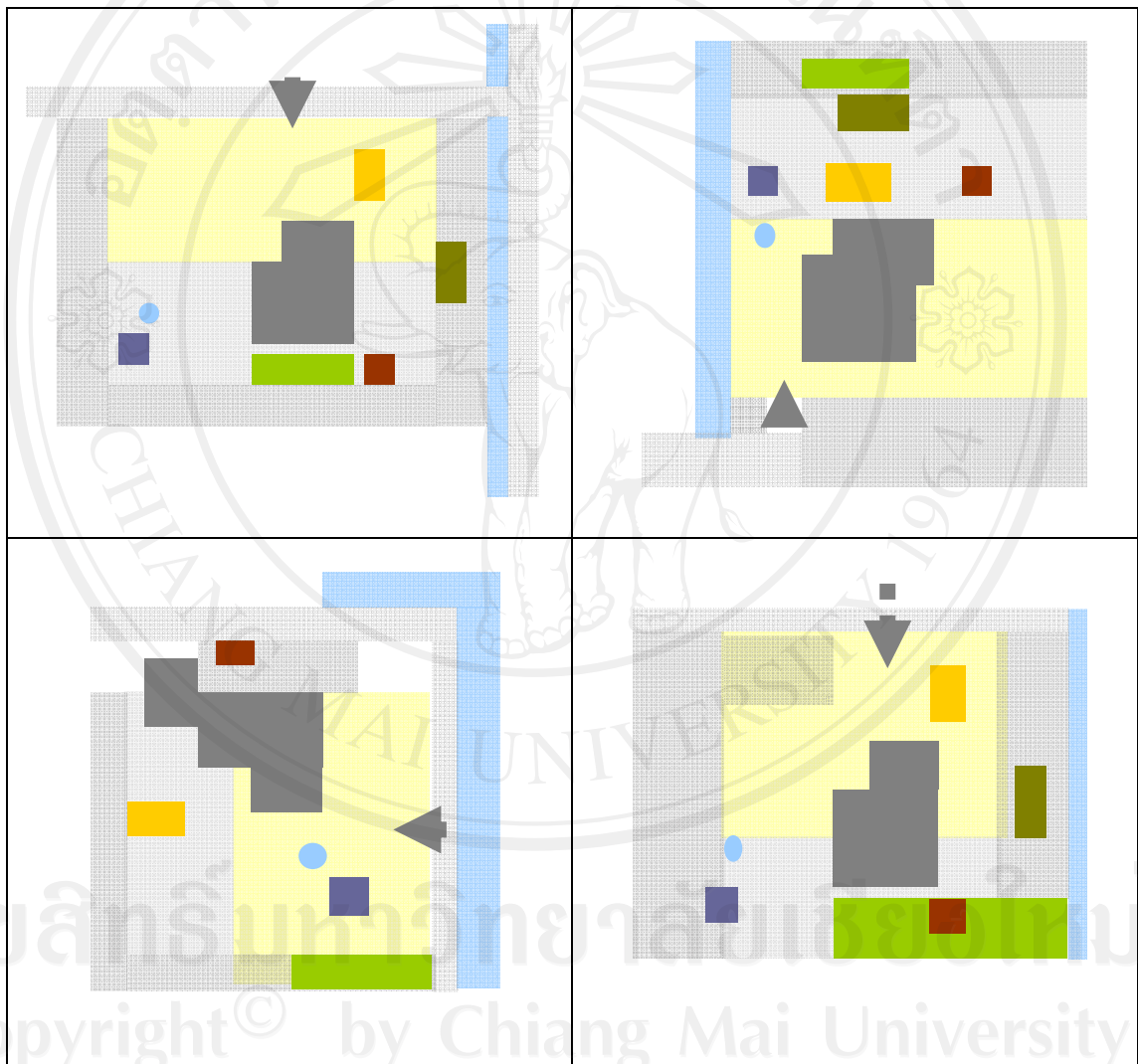
5). การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดิน ต่างๆ อันได้แก่ ข่วง บ่อน้ำ ต่อมน้ำ ผางว้าว, โส้งมอญ สวนอี ห้องน้ำ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบแบบเกาะกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า มีลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมือนกันจำนวน 4 หลัง หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์การจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบแบบเกาะกลุ่ม

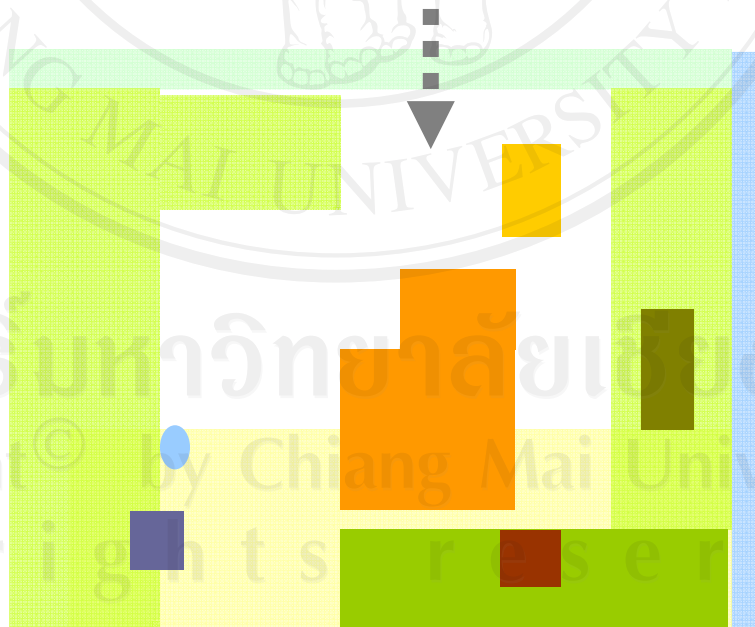
6). การวิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น ได้แก่ ช่วง
 ปอน้ำ ต่อม่น้ำ ผางว้าว, โห้งมอง สวนฮี ที่มีความสัมพันธ์กับ ฝาย จากการศึกษาพบว่า มีลักษณะ
 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมือนกันจำนวน 4 หลังหรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์การจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น
 ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับ ฝาย

สรุปผลการศึกษารูปแบบการจัดวางผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่ พบว่า การจัดวางผังบริเวณของเรือน ตามแนวทิศเหนือ- ทิศใต้ ที่เหมือนกันเป็นจำนวน 60 % การจัดวางผังบริเวณของเรือนที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ระหว่าง ช่วง หลอดข้าง และตัวเรือน มีผังบริเวณที่เหมือนกันเป็นจำนวน 60 % การจัดวางผังบริเวณที่มี ช่วง อยู่บริเวณหน้าบ้านเป็นจำนวน 60 % การจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบ แบบกระจายตัวเป็นจำนวน 60 % แบบเกาะกลุ่มเป็นจำนวน 40 % และ การจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับ ฝาย เป็นจำนวน 40 %

สรุปผลการศึกษารูปแบบการจัดวางผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่พบเรือนที่มีลักษณะร่วมทางกายภาพที่เหมือนกัน ได้แก่ การจัดวางผังบริเวณของเรือนตามแนวทิศเหนือ- ทิศใต้ มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ระหว่าง ช่วง หลอดข้าง และตัวเรือน มีช่วงอยู่บริเวณหน้าบ้าน และการจัดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบ แบบเกาะกลุ่ม รวมถึงมีความสัมพันธ์กับ ฝาย ได้แก่ บ้านนายบ้านนายปิ่น ใบวุฒิ เลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

รูปที่ 41 รูปแบบการจัดวางผังสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่ นายปิ่น ใบวุฒิ เลขที่ 129 ม.5 หมู่บ้าน ลวงเหนือ ตำบล ลวงเหนือ อำเภอ คอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

4.3 การวิเคราะห์ที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ที่สัมพันธ์กับ
ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่
ตารางที่ 4.31 สรุป ที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนาที่สัมพันธ์กับ
ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น

ที่ว่างทางกิจกรรมการดูแล บำบัดสุขภาพแบบล้านนา	สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้านนา						
	ห้อง นอน	เต็น	ชาน	ใต้ ถุน	ช่วง	ตอม น้ำ	สวน อี
กลุ่มที่ 1 การใช้, การอบ สมุนไพร	2	2	-	4	3	3	3
กลุ่มที่ 2 การนวดทั่วไป, การนวดเส้นต่างๆ	5	5	2	1	2	1	1
กลุ่มที่ 3 การนวดบำบัดด้วย ความร้อนแบบย่ำขาง	-	1	4	1	1	-	1

(0, 1= ไม่สัมพันธ์, 2= สัมพันธ์น้อย, 3= สัมพันธ์ปานกลาง, 4= สัมพันธ์มาก, 5= สัมพันธ์มากที่สุด)

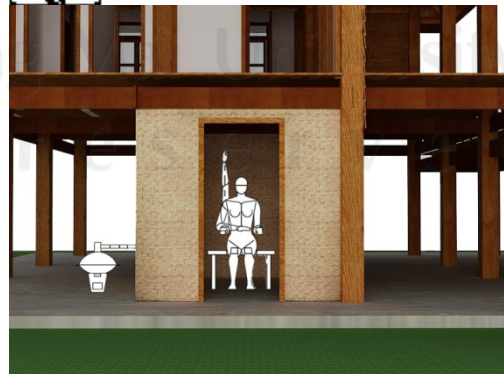
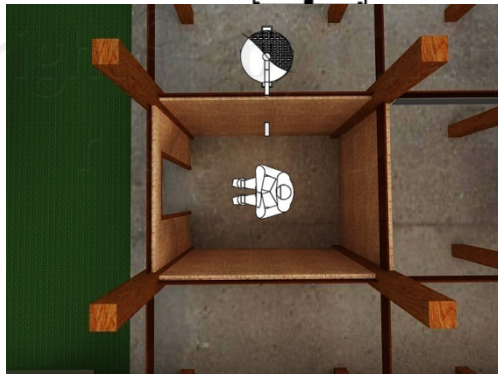
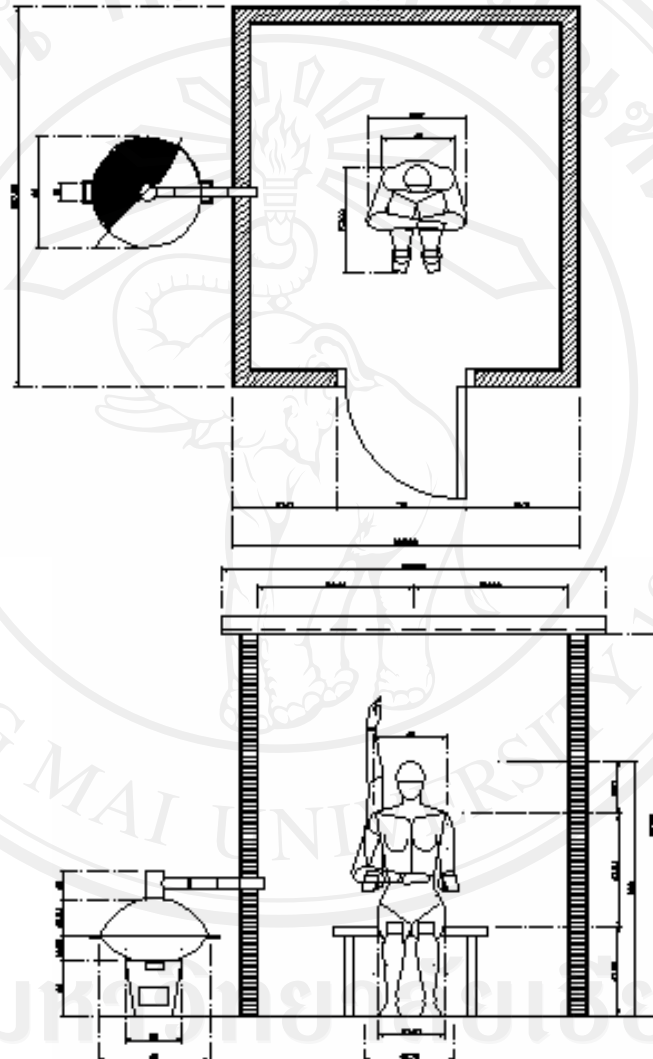
จากตารางที่ 4.31 ที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา
ประกอบด้วย ที่ว่างทางกิจกรรมการใช้, การอบสมุนไพร ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดทั่วไป การนวด
จุดเส้นเอ็น ต่างๆและที่ว่างทางกิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบการย่ำขาง ที่สัมพันธ์กับ
ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่ สามารถสรุปเป็น 3 ประเด็นได้ดังนี้

4.3.1 ที่ว่างทางกิจกรรมการใช้, การอบสมุนไพร สัมพันธ์มากกับใต้ถุน สัมพันธ์
กับปานกลาง ช่วง ตอมน้ำ สวนอี สัมพันธ์น้อยกับห้องนอน เต็น และไม่สัมพันธ์กับชาน

4.3.2 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดทั่วไป, การนวดเส้นต่างๆ สัมพันธ์มากที่สุดกับ
ห้องนอน เต็น สัมพันธ์น้อยกับชาน ช่วง และไม่สัมพันธ์กับใต้ถุน ตอมน้ำ สวนอี

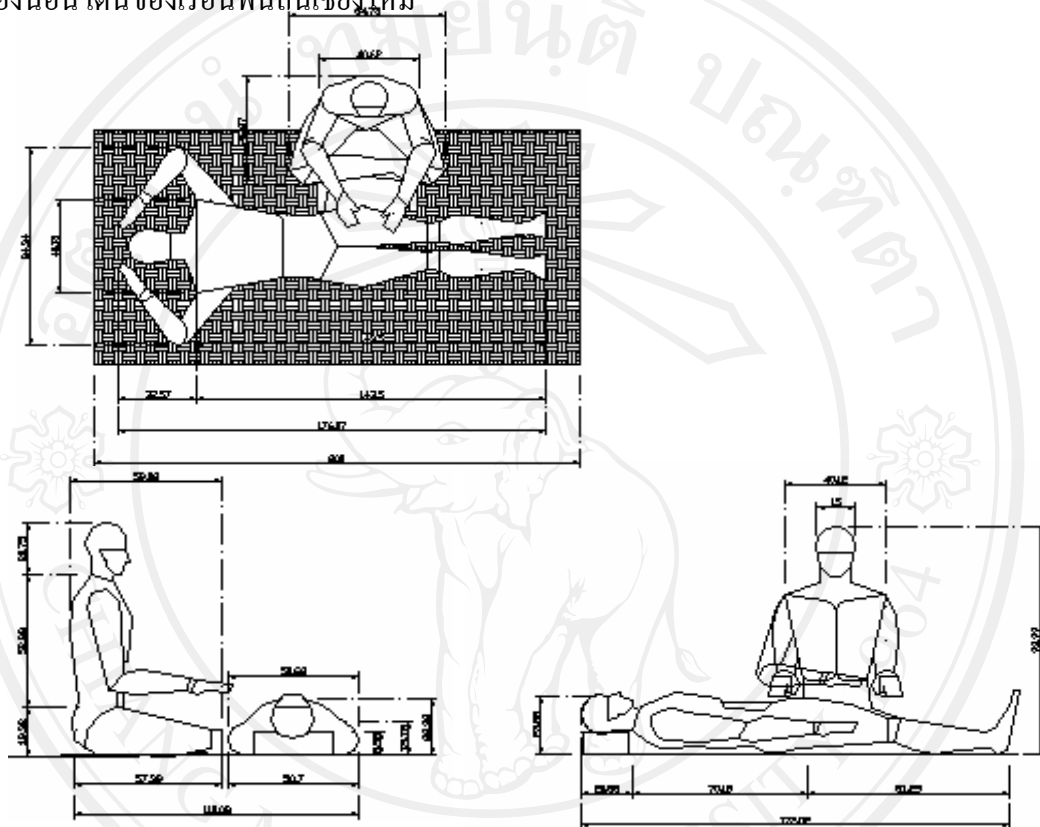
4.3.3 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบย่ำขาง สัมพันธ์มากกับ
ชาน และไม่สัมพันธ์กับ ห้องนอน เต็น ใต้ถุน ช่วง ตอมน้ำ และสวนอี

4.3.1 ที่ว่างทางกิจกรรมการใช้, การอบสมุนไพร ที่สัมพันธ์กับได้ถุนของ
เรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

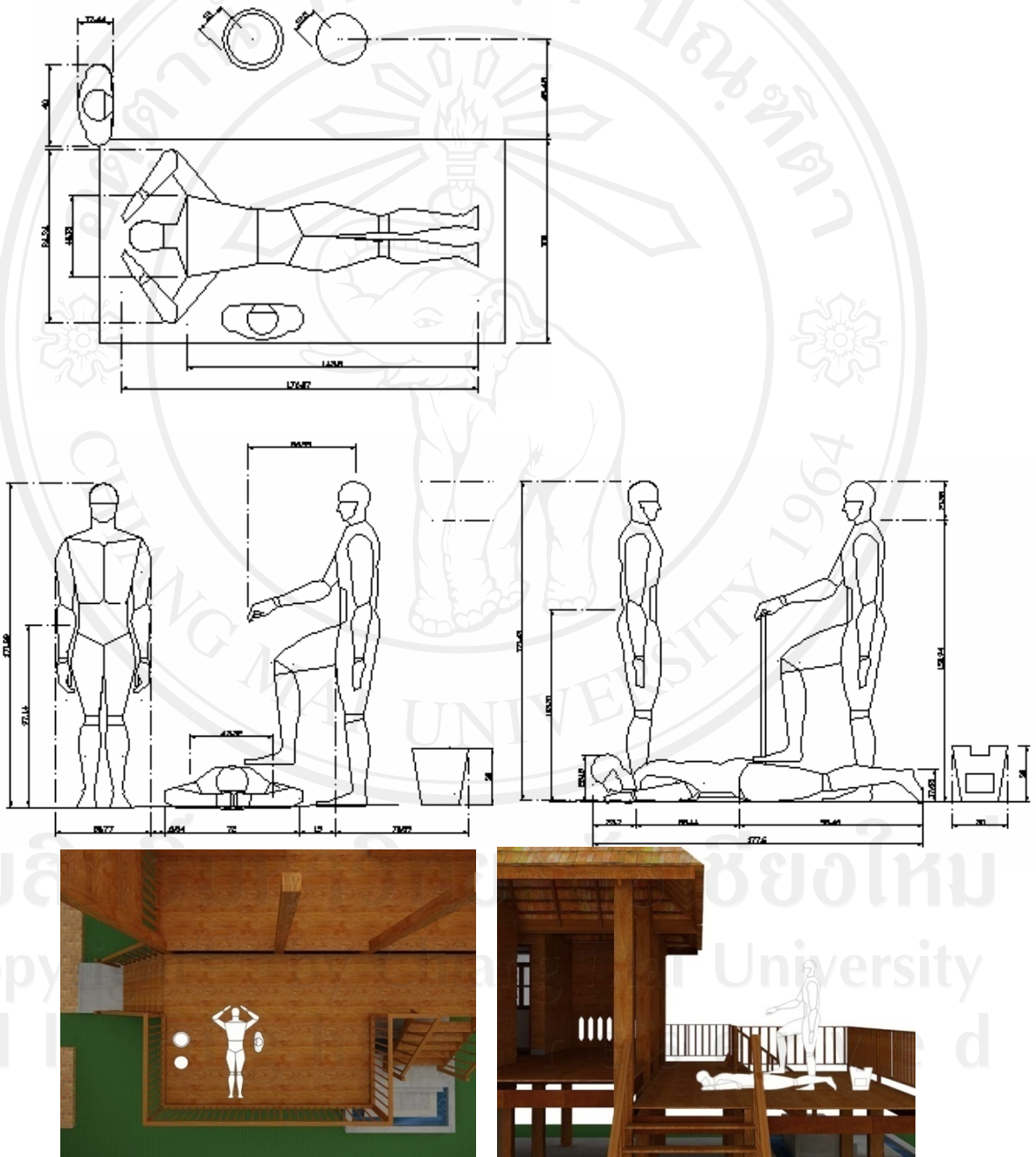
รูปที่ 42 ที่ว่างทางกิจกรรมการใช้, การอบสมุนไพร ที่สัมพันธ์กับใต้ถุนของเรือนพื้นถิ่น
เชียงใหม่

4.3.2 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดทั่วไป, การนวดเส้นต่างๆ ที่สัมพันธ์กับ
ห้องนอน เต้นของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 43 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดทั่วไป, การนวดเส้นต่างๆ ที่สัมพันธ์กับห้องนอน เต็น
ของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

4.3.3 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบย่ำขาง ที่
สัมพันธ์กับชานของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 44 ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดบำบัดด้วยความร้อนแบบย่ำขาง ที่สัมพันธ์กับชานของ
เรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

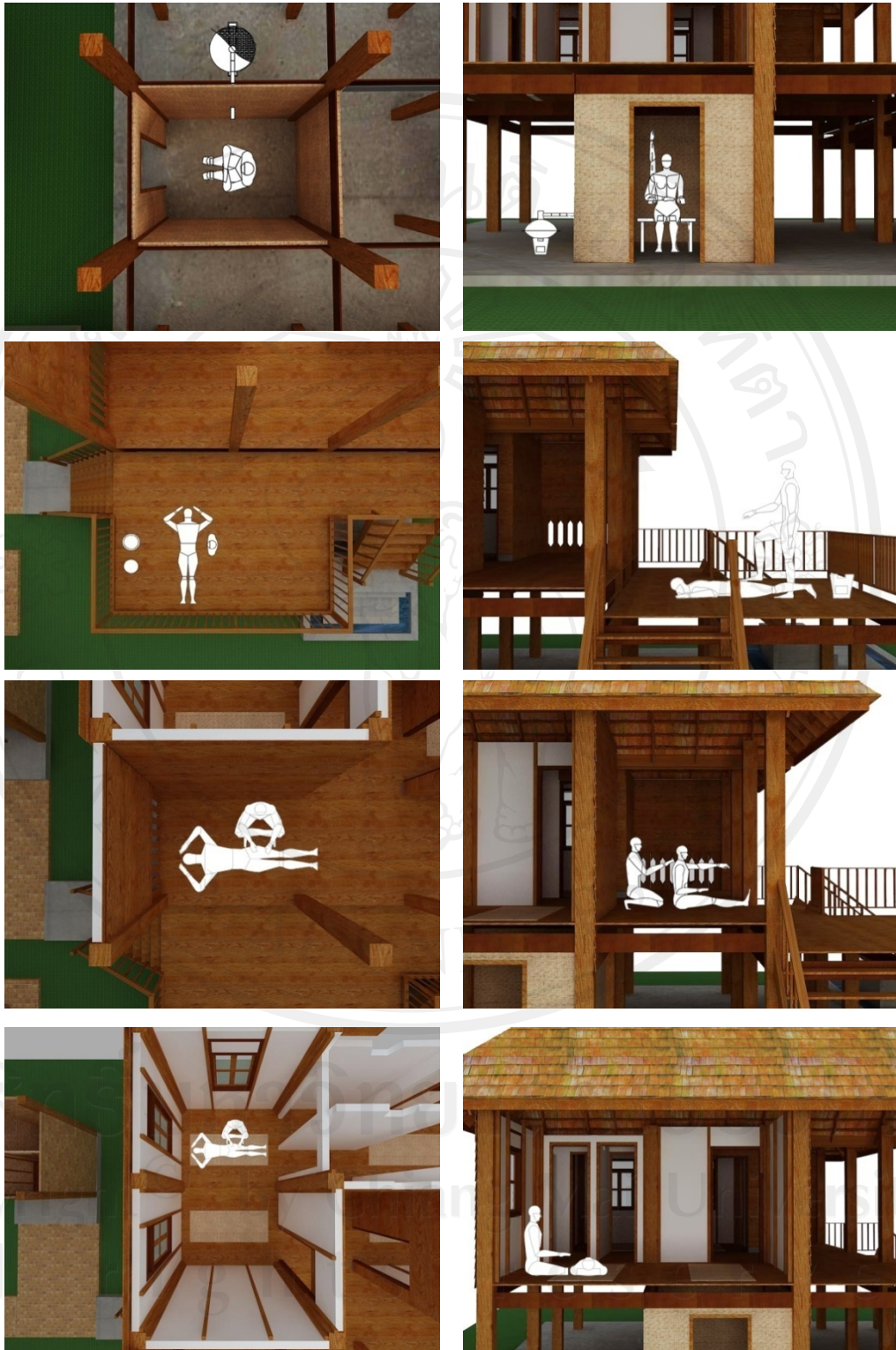
4.4 รูปแบบทางกายภาพของล้านนาสถาปัตยกรรม โดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพของ
เรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 45 แสดงการจัดผังทางกายภาพของการออกแบบล้านนาสถาปัตยกรรม โดยใช้สภาพแวดล้อม
ทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 46 แสดงรูปแบบทางกายภาพของการออกแบบบ้านนาสปลา โดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 47 แสดงที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลสุขภาพแบบด้าานาต่างๆ กับที่ว่างต่างๆ ภายในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นดินเชียงใหม่

4.4.1 รูปแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของล้านนาสปาโดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นเชียงใหม่

รูปที่ 48 แสดงรูปแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพของล้านนาสปา ประกอบด้วยด้านหน้าอาคาร และด้านข้างอาคาร

4.5 การสรุปผลการออกแบบ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของล้านนาสปา

รูปที่ 49 แสดงผลการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกของล้านนาสปา ประกอบด้วย ช่วงทางเข้าด้านหน้า และส่วนอบสมุนไพร

รูปที่ 50 แสดงผลการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในของล้านาสปา ประกอบด้วย ที่ว่างทางกิจกรรมการนวดร้อนแบบอ่าขาง และที่ว่างทางกิจกรรมการนวดเอาเส้นเอาเอ็น

4.6 การศึกษาเรื่อง การออกแบบล้ามนาสปาโดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น จากการกลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการสปาในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 100 ราย ซึ่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งได้เป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนา อาชีพ และภูมิหลังด้านการใช้บริการสปา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านประสบการณ์การให้บริการสุขภาพแบบล้ามนา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้ามนา

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้ามนา

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้ามนา

4.6.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	38	38.0
หญิง	62	62.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 38 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	-	-
21-30 ปี	32	32.0
31-40 ปี	44	44.0
41-50 ปี	18	18.0
51 ปีขึ้นไป	6	6.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
จ.เชียงใหม่	83	83.0
กรุงเทพฯ	7	7.0
อื่นๆ	10	10.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีภูมิลำเนาจ.เชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาคือ จังหวัดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 10.0 และกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 7.0

ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	6	6.0
พนักงานบริษัท	74	74.0
ธุรกิจส่วนตัว	12	12.0
อื่นๆ	8	8.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 74.0 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 12.0 อาชีพอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 8.0 และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตารางที่ 4.37 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การใช้งานบริการสปา

ภูมิหลังด้านการใช้บริการสปา	จำนวน	ร้อยละ
เคย	80	80.0
ไม่เคย	20	20.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์การใช้งานบริการสปา คิดเป็นร้อยละ 80.0 และไม่เคยมีประสบการณ์การใช้งานบริการสปา คิดเป็นร้อยละ 20.0

4.6.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการใช้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า

ตารางที่ 4.38 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสิทธิภาพการให้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า

ภูมิหลังการให้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า	จำนวน	ร้อยละ
เคย	79	79.0
ไม่เคย	20	20.0
ไม่แน่ใจ	1	1.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์การให้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า คิดเป็นร้อยละ 79.0 ไม่เคยมีประสบการณ์การให้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า คิดเป็นร้อยละ 20.0 และไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประเภทของการใช้บริการสุขภาพแบบล้าหน้า

ประเภทการรับบริการสุขภาพแบบล้าหน้า	จำนวน	ร้อยละ
การตอกเส้น	19	9.27
การใช้สมุนไพร	52	25.36
การอบสมุนไพร	69	33.67
การนวดเอาเส้นเอาเอ็น	56	27.31
การนวดร้อนแบบข้าง	9	4.39
รวม	205	100.0

หมายเหตุ : กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้บริการ การอบสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 33.67 รองลงมาคือ การนวดเอาเส้นเอาเอ็น คิดเป็นร้อยละ 27.31 การใช้สมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 25.36 การตอกเส้น คิดเป็นร้อยละ 9.27 และ การนวดบำบัดด้วยความร้อน (การข้าง) คิดเป็นร้อยละ 4.39

4.6.3 ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา

ตารางที่ 4.40 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความพึงพอใจต่อลักษณะกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา

กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา	ระดับความพึงพอใจ							
	ไม่พอใจ 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	มาก 4	มากที่สุด 5	รวม	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน		
กิจกรรมการใช้สมุนไพร	0 (0)	14 (14)	28 (28)	25 (25)	33 (33)	100	3.77	มาก
การอบสมุนไพร	2 (2)	5 (5)	44 (44)	30 (30)	19 (19)	100	3.53	มาก
การนวดเอาเส้นเอาเอ็น	5 (5)	17 (17)	45 (45)	19 (19)	14 (14)	100	3.2	ปานกลาง
การตอกเส้น	12 (12)	32 (32)	39 (39)	14 (14)	3 (3)	100	2.64	ปานกลาง
การนวดร้อนแบบย่ำขาง	29 (29)	25 (25)	32 (32)	12 (12)	2 (2)	100	2.33	น้อย

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ไม่พอใจ 1.50-2.49 พอใจน้อย 2.50-3.49 พอใจปานกลาง 3.50-4.49 พอใจมาก 4.50-5.00

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความพึงพอใจต่อลักษณะกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ กิจกรรมการใช้สมุนไพร (ค่าเฉลี่ย 3.77) และการอบสมุนไพร (ค่าเฉลี่ย 3.53)

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความพึงพอใจต่อลักษณะกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ การนวดเอาเส้นเอาเอ็น (ค่าเฉลี่ย 3.2) และการตอกเส้น (ค่าเฉลี่ย 2.64)

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความพึงพอใจต่อลักษณะกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ในระดับน้อยคือ การนวดบำบัดด้วยความร้อน (การย่ำขาง) (ค่าเฉลี่ย 2.33)

4.6.4 ส่วนที่ 4 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับที่ว่างทางกิจกรรมการดูแลบำบัด
สุขภาพแบบล้านนา

ตารางที่ 4.41 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความ
พึงพอใจต่อ กิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนากับที่ว่างทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่น

ที่ว่างทางกิจกรรม การดูแลบำบัด สุขภาพแบบล้านนา	ระดับความพึงพอใจ						ค่าเฉลี่ย	แปรผล
	ไม่พอ ใจ 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	รวม		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน		
กิจกรรมการอบ สมุนไพรกับที่ ว่าง บริเวณใต้ถุนเรือน	9 (9)	9 (9)	22 (22)	38 (38)	22 (22)	100	3.55	มาก
กิจกรรมการนวด แบบต่างๆกับที่ ว่าง บริเวณห้องนอน	10 (10)	11 (11)	33 (33)	31 (31)	15 (15)	100	3.3	ปาน กลาง
กิจกรรมการนวด แบบต่างๆ กับที่ว่าง บริเวณเดิน	2 (2)	9 (9)	32 (32)	36 (36)	21 (21)	100	3.63	มาก
กิจกรรมการนวด ร้อนแบบย่างขา โดยใช้ที่ว่างบริเวณ ชาน (ที่โล่ง)	5 (5)	11 (11)	18 (18)	42 (42)	24 (24)	100	3.89	มาก

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ไม่พอใจ 1.50-2.49 พอใจน้อย 2.50-3.49 พอใจปานกลาง 3.50-4.49
พอใจมาก 4.50-5.00

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการ
ดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนากับที่ว่างทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้านนา ในระดับมากเรียงลำดับ
ดังนี้ กิจกรรมการนวดแบบย่างขา โดยใช้ที่ว่างบริเวณชาน (ที่โล่ง) (ค่าเฉลี่ย 3. 89) กิจกรรมการ
นวดแบบต่างๆ กับที่ว่างบริเวณเดิน (ค่าเฉลี่ย 3. 63) และกิจกรรมการอบสมุนไพรกับที่ว่างบริเวณ
ใต้ถุนเรือน (ค่าเฉลี่ย 3. 55)

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบ

ล้านนา กับที่ว่างทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้านนา ในระดับปานกลางคือ กิจกรรมการนวดแบบต่างๆ กับที่ว่างบริเวณห้องนอน (ค่าเฉลี่ย 3.3)

4.6.5 ส่วนที่ 5 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้านนา

ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความพึงพอใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพื้นถิ่นล้านนาประกอบด้วยกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา

สภาพแวดล้อม เรือนพื้นถิ่น ประกอบกิจกรรมฯ แบบต่างๆ	ระดับความพึงพอใจ							ค่าเฉลี่ย	แปรผล
	ไม่พอ ใจ 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	รวม			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน			
สภาพแวดล้อมทาง กายภาพของเรือน พื้นถิ่นล้านนา	8 (8)	11 (11)	19 (19)	25 (25)	37 (37)	100	3.72	มาก	
สภาพแวดล้อม บริเวณใต้ถุนของ เรือน กับ ส่วน กิจกรรมการอบ สมุนไพร	13 (13)	13 (13)	20 (20)	29 (29)	25 (25)	100	3.4	ปาน กลาง	
สภาพแวดล้อม บริเวณห้องนอน ของเรือนกับส่วน กิจกรรมการนวด เอาเส้นเอาเอ็น	11 (11)	14 (14)	24 (24)	24 (24)	27 (27)	100	3.42	ปาน กลาง	
สภาพแวดล้อม บริเวณชานของ เรือน กับ ส่วน กิจกรรมการนวด ร้อนแบบย่ำขาง	8 (8)	12 (12)	21 (21)	31 (31)	28 (28)	100	3.59	มาก	

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ไม่พอใจ 1.50-2.49 พอใจน้อย 2.50-3.49 พอใจปานกลาง 3.50-4.49 พอใจมาก 4.50-5.00

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพินถิ่นล้านนาประกอบกับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพินถิ่นเชียงใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.72) และสภาพแวดล้อมบริเวณชานของเรือนกับส่วนกิจกรรมการนวดแบบย่ำขาง (ค่าเฉลี่ย 3.59)

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญต่อลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเรือนพินถิ่นล้านนาประกอบกับกิจกรรมการดูแลบำบัดสุขภาพแบบล้านนา ในระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้ สภาพแวดล้อมบริเวณห้องนอนของเรือนกับส่วนกิจกรรมการนวดเอาเส้นเอาเอ็น (ค่าเฉลี่ย 3.42) และสภาพแวดล้อมบริเวณใต้ถุนของเรือนกับส่วนกิจกรรมการอบสมุนไพร (ค่าเฉลี่ย 3.4)